



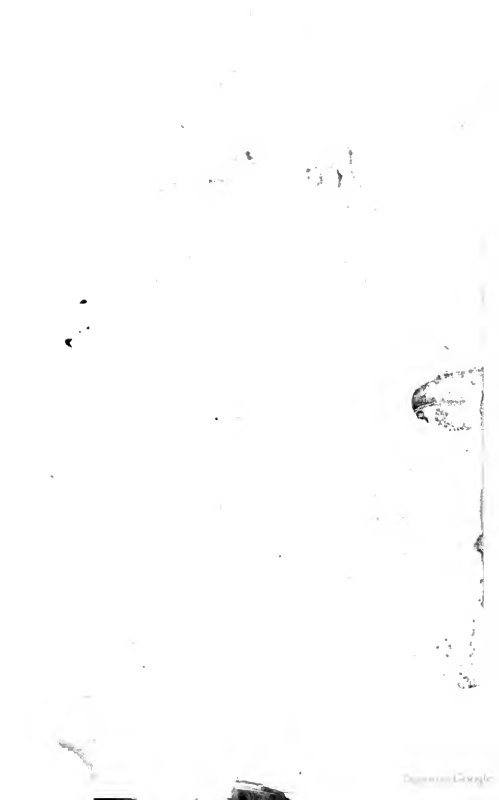


FLL

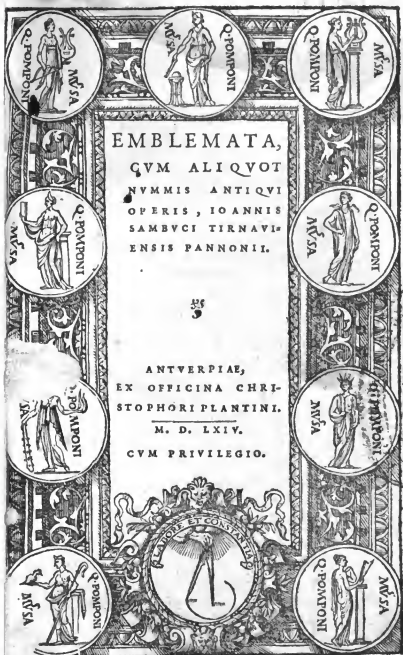
11-813

~~100-2-~~

91-72<sup>v</sup>30020







D.<sup>r</sup> Hint<sup>de</sup>.

PRIVILEGII TENOR.

**R**EGIS priuilegio cautum est, ne quis citra voluntatem Christophori Plantini imprimat, aut alicubi impressos importet, venales'ue habeat libros, quorum titulus est:

*Emblemata, cum aliquot nummis antiqui operis, Ioan. Sambuci Tirnauensis Pannonij.*

*Ars poetica Horatij, & in eam paraphrasis, & Commentariolum Ioannis Sambuci Tirnauensis Pannonij:*

*Tomus primus Commentariorum in Claudij Galeni opera, medicorū principis, complectens interpretationem Artis Medice, & librorum sex De locis affectis:*

à die impressionis absolutæ intra sexennium. Qui secus faxit, tum confiscationis librorum ipsorum, tum verò quinquaginta florenorum pœna, fisco Regio exsoluenda, multabitur: vt latiùs in Regio diplomate expressum est. Dato Bruxellæ V. Calend. Februarij.

Anno M. D. LXIII.

Signato

Fabri.



V Ò D E M B L E M A T V M,  
 quæ ferè *ἢ πάρεργον* operibus,  
 pro materiæ locique ratione, or-  
 namenti atque varietatis causa  
 inferuntur, genera sint tria, no-  
 tum est. Quorum exemplo quæ præsertim  
 ad morum doctrinam pertinent, figuris qui-  
 busdam, poetarum ut modo delectent, ma-  
 gisque accendant, obduci vera, inuoluique  
 solent, ut *ὡς ἐν τύπῳ* notæ, ac signa *ὀρεστικά*  
 sint, *καὶ καλῶνθηκά*. Nam τὸ ἐμβάλλεσθαι iniice-  
 re, ac proponere aliquid obscurius, quod ex-  
 plicationem, atque cogitationem requirat,  
 etiam Græcis significat, sed sine dubitatione,  
 aut interrogatione melius fiunt, ac problematis  
 obscuriora, & dilemmatis, ænigmati aptiora  
 videntur.

SYMBOLA autem seu *παράσημα*, ipsæ  
 rerum picturæ, ac imagines dici, quasi tes-  
 feræ, veriùs possunt: cognata hæc tamen, &  
 vix, ut *ἑκῶν*, καὶ *μετάφορα*, dissident. Ac etsi  
 hæc ut problemata vniuersa constitui possunt:  
 trium tamen præcipuè sunt generum, quo-  
 modò & ipsorum expositio, & intelligentia.  
 Nam & de moribus, & natura, & historica,  
 fabulosaque, *διὰ χερακτισμῶν*, καὶ *συνθημά-  
 των* commodè finguntur: sed imprimis vitam,

vt historiarum, volo erudiant, vt quemadmodum illarum sunt Philosophia *ἰδωλοποιός*, ita hæc in oculos notis quibusdam incurrant, animumque auditoris agunto, quod non secus, quam Poësis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐστίν. Itaque recta, arguta, iucunda, & variè significantia sint, mutuoque illa tria genera vim, figurasque impertiantur. Ipsa rerum simulachra si vulgaria sunt, abditum innuant sensum, obscuriora, non tamen *κακόζηλα*, aut *κακόπλαστα*, aut *ἀπίθανα* ( cuiusmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Aristophane, qui nubes inducit loquentes ) doceant apertius, dum analogia sint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi potest, eadem quippe sedes, atque loci vtriusque sunt. Siquidem & *μυθικῶς*, & *ῥητορικῶς*, & *φυσιολογικῶς*, quò & *ἀλληγορικῶς* pertinent, expositionem admittunt: etsi non omnia tam latè pateant, quoque sunt angustiora, hoc magis delectant, iudicioque & sapientia nituntur, vt epitheses poetarum propriarum, & aptarum, velut *σφραγίδες*, & *συγκαλύμματα*, vt Phalereus appellat.

NON satis ergo vident, quid Emblemata sint, qui quasuis sententias, historias, fabulas vulgò tritas, umbris figurarum, res eodem experimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, Emblemata existimant,

stimant. Quis enim hoc pacto noni poëtarum γνώμης, fabulās, exempla historiarum omnia, prouerbia, apophthegmata non suffigurarit? Vt si semiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias, muscam contra elephantem pro temeritate, laterem lotum, pro inani labore, Curtij votum, Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio, & aliis circumferuntur, adducam, nisi aliquo adiuncto dissimulentur, & ἐιρωνικά sint, quis miretur, aut laudem tribuat?

Quare selecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ, & singulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant: sed nec multitudine figurarum, pictorisque magis artificio, quàm potestate has res metimur. Quamobrem in omnibus sit aliquantum versatus, qui aptè ὡσαύτοχρονα comminisci velit, atque in rerum natura quorumvis formam, causas, proprietates, ac ipsam denique εἰδωλοποιήσῃν teneat, si legi, atque posteritatem consequi iustam studet, necesse est: nec sit stomachus, qui non quiddam, quod sapiat, inueniat.

CÆTERVM QUID hoc in genere argumenti adhuc quidam præstiterint, non meum est pronunciare, nec parum præstiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos sua cudant, coquant, denique

extrudant : nec diligentiam vitupero , *πὸν καὶ ὁ χῶρις οὐδ' ἐν ἐντυχῇ* , ac scio Platonem octuagesimo ætatis anno suos dialogos non deposuisse : sed ista dico , vt *τούτων ἡμετέραν ὠκυτόνων* dies ferè totidem cum illorum annis conferam , meisque incultis , & ineptis veniam impetrem benignam . Agnosco enim quædam esse vulgaria , sed aliter tamen exposita , nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore insignia , & luce , memoriaque digna , si amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo subito consilio , præpropereque fœtu sentiant : quod si mihi bilem mouerint , vel animum his collaudatis addiderint , meliora his , & grauiora quæ in manibus habeo , absoluam. Constitui enim , quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt *ὑποπετυπέμματα* , multa Athenæi , plura Philostrati , & Pausaniæ , vnà cum posticis vetustorū nummorum partibus , lapillis variè insignibus , interpretatione non ingrata , cum bonis , & harum rerū studiosis breui communicare . Intereà hæc lector fidei , pignorisque nomine habeto , ac vt citiùs reliqua prodeant , cum venia laudato . Quod verò aliqua clarissimorum virorum nomina addiderim , non ambitiosè factum putes : nec enim hos noui solùm , qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi : sed vt pro meritis ,  
memo-

memoriaque, & opinione de me publicè,  
 scriptisque eorum testata, gratiam hac saltem  
 occasione aliquam haberem, id verò spectavi,  
 ac deinceps epistolis varijs, mutuisque & in  
 observationibus meis, vel erga mortuos quàm  
 plurimos *οὐν θεῶν* cumulatiùs idem præstabo.  
 Vale, Gandaui Kalen. Ianuarijs, anno salutis  
 omnium M. D. LXIV.

A 4 Os





*Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptum  
Ingenij munus fingere solus amat.*



# MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIÆ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatia, Croatiaque Regi optimo, Archiduci Austria, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c.  
Domino suo clementissimo.



*QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,  
Ausisque immensi s'compleuit pectora, Regum  
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus ista  
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.  
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,  
Te triplici insignem diademate, dotibus auctum.*

A 5

Te sibi

*Te sibi Roma parens legum, imperijque Latini  
 Conscia nunc Dominum legit, nomenque decusque  
 Addidit Augusti, & titulos, renouatque triumphos;  
 Casareas laudes cumulat præsaga futuri.*

*Te quoque Pannonia fines tot cladibus usque  
 Afflicta, Regem poscunt, donant' ne corona!*

*Vt Gethicis tandem releuetur cedibus, atque  
 Nutu respirare tuo queat, hostibus obsit,*

*Quæ toties luxit crudeli funere, passim*

*Tot riuus auxit longinquum sanguinis Istrum.*

*Cincta iugis Regem arborëis quoque Boëmia dudum  
 Obinet, in decus, ac vires reditura priores.*

*Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur*

*Regna, ducem in casus sperant tot fortibus omnes*

*Viribus intrepidè ruiturum, pristina cunctis*

*Vt renoces populis subito decora, aurea secla:*

*Sub te vt pax coëat terrarum, iudice solo, &*

*Vindice te vigeant, totus letetur & Orbis.*

*Tu regere imperium pote sis, discordia cesset*

*Relligionis amore tui: te autore secundum*

*Quisque Deum numen veneretur, adoret idemque:*

*Hæc optant sani, prædicit conscia fati*

*Turba, simul gaudet fama immortaliter auctum,*

*Indole iam prima docuit moderamen Iberi,*

*Et necis auersa exemplum venaticus error*

*Quam capiti sacro intentabat, quid valiturum*

*Ingenium, ac vires essent: fore te caput Orbis,*

*Delicias hominum, quem cuncti semper amarent,*

*Et puro canerent certatim pectore vates.*

*Ergo Deus summo tibi munere donat Olympo,*

*Ille*

Ille regit fouet, imperioque ornauit amœno.  
Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,  
Quæ inter præcipuū est Romanum, quod Dea vestit  
Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos  
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orsus.  
Hæc oleæ ramum dextra, pacemque reuinctam  
Desert, ac vigili cura iubet omnia serues.

Sunt fluuij Hungariæ septem tua sceptrâ verentes,  
Qui sibi prouideas orant, cursuque perenni  
Ritè monent curarum molem incumbere Regis  
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis  
Partibus obicere ex animo, saluamque tueri.  
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec leta puella.  
Parte alia est domitrix Virtus, leo duxque ferarum  
Candidus, hunc Boëmi submitunt, Maxmiliane,  
Imperio, sortem ingeminant, dominumque salutant.  
Sed breuibus repetam spes quæ patriâ tenet ægram.

Deposita ac toties miserè concussa resurget  
Pannonia, exitiūque modum te Rege futurum  
Sperat, constitues Bizantiū firma trophæa.  
Desinet impietas, te Cesare purus inique  
Posthabitusque Deūm cultus, probitasque redibit.  
Diffugient nimbi, sublatis nubibus ær  
In medio cunctis splendet, te feret vnum  
In terris Regem populus, compage soluta  
Corporis, ad Superūm sedes, stellasque reuises,  
Ornabisque aliquod sidus, propriumque dicabis.

Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,  
Paucula quæ mitto placida simul accipe fronte,  
Quoque fauore soles minimum cumulado clientem

Sambu-

*Sambucum: meritò tanti qui incensus amore  
 Principis, hæc offert domino non digna potenti.  
 Sed mitem noui, facilem expertusque subinde,  
 Oro, clementi aspicias munuscula vultu,  
 Quæ lusi nuper, postponens seria nugis:  
 Gandavi in clara generosis ciuibus vrbe,  
 Hospitio celebri, secessu & semper amico.  
 Suscipe dum maiora paro, tua facta tubaque,  
 Et pleno memorem virtutes gutture summas.  
 Vndique nam curo, laudi quod seruiat olim.  
 Non ullis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,  
 Nec grauibus parco, nec cedo laboribus, vsquam  
 Aut terra, aut pelago mihi bibliotheca paratur;  
 Dum exigua, & veteres nummos, & marmora cogo,  
 Vt valeam ingenti prodesse clientulus, atque  
 Illustrem patriæ res gestas, commemor aui.  
 Quidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,  
 Subiiciam rediens ego tantæ numinis auræ.  
 Quæ, precor, aspiret coeptis, & littore sistat.  
 Viue, Vale, Hesperij, Eoi & mirentur, amentque.*

*T. M. Clientulus minimus  
 Sambucus.*

Memor

## Memor vtriusque fortunæ.



QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,  
 Solenni pompa hos excipiebat amor.  
 Roma suos voluit capitolia celsa subire,  
 Atque triumphantes concelebrare Duces.  
 Currus at appensam nolam tulit, atque flagellum,  
 Possit hic aduersæ sortis vt esse memor.  
 Bulla etiam collo βαλῆς, rerumque salubre,  
 Quæque cauere decet, symbolon vtile erat.  
 Tres quoque Alexander nolas, seuumque Leonem  
 Gestabat, ne esset strenuus absque metu.  
 Quàm facile in luctus mutat fortuna triumphos,  
 Et victor serui conditione venit?  
 Fortune esto memor semper fortuna in vtraque,  
 Non facilè est æqua commoda mente pati.

## Conscientia integra, laurus.



PRONA virens cælum specto, nec fulmina terrent,  
 Ob scelus excelsa quæ iacit arce pater.  
 Quin etiam foliis crepito, Daphnemque perusta  
 Nomino, quam domini sollicitauit amor.  
 Conscia sic munit virtus, & labe remota  
 Conditio Superis grata, virensque diu est.  
 Haud voces hominum metuit, non ignea tela,  
 Qui niueo mentem cinxit amore suam:  
 Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit inique  
 Tristi, & infanti non adcunda domus.  
 Candidus hoc etiam senio confectus inert  
 Nos monet, ut presso gutture cantat olor.

Purus

*Purus concreditur sociæ, mox perluit vnda,  
Et cano mores ritè colore refert.  
Pœnitet illicita quem vita, & conscius error  
Non premit, æternis concinit ille modis.*

Vera



## Vera amicitia.



ET cælo & terra manibus cor utrinque tenetur,  
 Externa nunquam quæ dirimuntur ope.  
 Est in amicitia suavis concordia rerum:  
 Nec potis est fictos, aut violenta pati.  
 Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra,  
 Hæc ubi deficiunt, debita nulla fides.  
 Nullus amor durat, nulli comitantur honores,  
 Et quamuis causse dissoluere leues.  
 Sed nec in humanis consensus firmat amicos,  
 Sint opus æterna religionis pares.  
 Quis sua committat Thureis, quo fœdere tutus,  
 Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ



Quæ profunt non temeranda.



V T I L E quod vitæ est semper honores,  
 Et meritis laudes ritè meretur.  
 • Nec leuiter cuius proiciendum.  
 Quæ sacra sunt porcis non ea cure.  
 Nec precium norunt quid valituræ  
 Sunt segetes, tantùm bestię opimam  
 Saginam cumulant, ventris onusque.  
 Ergo sues rectè sacrificabat  
 Frugiferæ quondam grata vetustas,  
 Semper & à bobus continuuit se  
 Agricolis, quorum maximus vsus.

B

Nil

Nil omni parte securum.



*Aligeros Ibis colubros auertit ab oris,  
 Tetrrior ex ono sed basiliscus adest.  
 Hanc adeò Aegyptus coluit, sibi præsidiumque  
 Delegit contra lethifera Aethyopum.  
 Nil est perpetuum, nil omni parte beatum:  
 Et venit vtilitas concomitata malo.  
 Si prohibet longè quæ tristia fata minantur,  
 Adijcit è proprio non leuiora sinu.  
 Vera salus cælo: hic nullius & integer vsus.  
 Istic non cessat ver, viget omne decus.*

In

In copia minor error.



CALLIDA verrit humum longa vulpecula cauda,  
 Irrisit nimium simia ἀπρεγς onus.  
 Subiicit at vulpes prolixè turpia malle  
 Abdere, quàm nudas semper habere nates.  
 Causa fuit melior vulpis : superesse quod ornat,  
 Et prodest, satius quàm caruisse nimis.  
 Prodigus in vitio minùs est, quàm prorsus anarus,  
 Virtutis potiùs congruit ille modo.

B 2

Malum

Malum interdum simili arcendum.



QVÆ mutatio, quæ vicissitudo  
 Rerum & mixtio? frigus en calorem  
 Gignit, humidaque igne sicciora  
 Nobis è pelago feruntur. ingens  
 Amorum Dea Cypris extitisse  
 Vndis dicitur, hæc Iouem, poloque  
 Quotquot numina, vertit in furores:  
 Gnati tot properis, focoque  
 Accensis leuiter suis sagittis.  
 Num tale Affrica prodidisse monstrum  
 Quinuit? si soboles potest aquarum

Tentum

Tantum, quid facient foci perennes?  
 Quænam frigora sopient perustum  
 Cor, & membra liquore temperabunt?  
 Sed nunc consilium patet roganti,  
 Exortum unde malum est, leuationem  
 Quæras, hæc medicina tot periculis  
 Multos, atque siti leuauit olim.  
 Ignis nam perimit, se editque tandem,  
 Quando pabula non habet suprema:  
 Amores igitur regas amore,  
 Flammas & facibus neces seueras.  
 Sic ortam Venerem mari fatebor,  
 Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atræ flamina,  
 Quæ nos cient Venerem, sed in breuissimam.  
 Sic bulla gignit cypridem,  
 Breuis est enim cupidinis fructio.  
 Vel falsa, quod salacia,  
 Vel quod venustum, ac elegans falsum vocant.

Superfluum inutile.  
*Ad Vitum Rechnicz.*



DIVITIAS reputo veras quas exigit usus,  
 Et sortem insignem, quam dat habere Deus.  
 Porrigit en quantam bos lassus pondere linguam,  
 E linguis nulla est sed crocodile tibi.  
 Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάργοις  
 Collum, non sitiens an opus ales habet?  
 Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,  
 Quique dedit totum, parte deesse nequit.

Quæ

Quæ sequimur fugimus, nosque fugiunt.

*Ad Philip. Apianum.*



QVID semper querimur deesse nobis?  
 Cur nunquam satiat fames perennis?  
 Haud res nos fugiunt, loco solemus  
 Ipsi cedere sed fugaciore.  
 Mors nos arripit antè quàm lucremur  
 Tantum quod cupimus, Deum & precamur,  
 Vel si rem fateare confitendam,  
 Res, & nos fugimus simul fugaces,  
 Ne sint diuitiæ tibi dolori:  
 Ac veram statuas beatitatem  
 Firmis rebus, in asperaquæ vita.

B 4

Vniuer-

## Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.



FORMICAS homines factas dixere poetæ,  
 Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.  
 Sed sine iudicio concurrunt lege soluta:  
 Et glomerat montes paruula turba suos.  
 Commonet has quiduis trepidus, Duce, Rege carentque,  
 Ordo tenet nullus, sollicitatque furor.  
 Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam  
 Constituit sedem, & conuocat alueolis.  
 Quum coeunt ciues sine legibus, imperiumque  
 Omnibus æquale est, ius, gladiusque silent,  
 Et nisi seditio populum vexatque tumultus,

Præmia



*Premia nulla bonis, libera pœna malis.  
Vt tempestates turbo præludit arenis,  
Horum conditio mobilis, atque status.  
Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,  
Nempe nihil firmi res popularis habet.*

B 5

Fortuna



I. SAMBVCI  
Fortuna Duce.  
*Ad Hieron. VVolfium.*



SUNT binæ hîc cistæ, quarum tenet altera plumbum,  
Auro sed grauis est altera, neutra patet.  
Optio si fallat, plumbum vt pro diuite cæcus  
Arripias auro: quis tibi caussa mali est?  
Hinc quibus ingenium est, multos fortuna retardat,  
Non dignisque refert præmia iniqua viris.  
In domino non est semper ditare fideles,  
Culpa, nec immeritos tot cumulasse bonis.  
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,  
Et misera nequeunt se releuare mora,  
Sed neque Fortuna est quidquam, nisi opinio vana,  
Quam merito spernis, vincis & ingenio.

Pietatis

## Pietatis vis.



MAIOR sit pietas sanguinis, atque amor  
 Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.  
 Illis hæc etenim præmia seruiunt,  
 Et dignis decorant laudibus affeclas.

Virtutes opibus quis neget omnibus  
 Præstare, & superas inferioribus  
 Auras esse magis numine laudèque  
 Completas, nisi sit cæcus, & impius?

Lycurgus voluit tradere posthumo  
 Fratris sceptrum, sibi debita protinus.  
 Sed duxit satius subdita legibus  
 Firmanda, imperij quàm esse caput sui.

Plus

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

*Ad Paschasium Hamelium.*



NUPER *Astrologus satis peritus*  
*Iussus nomine Principis videre*  
*Celum, mox pluias fore, ac tonitru*  
*Dixit, sic remoratus est volentem*  
*Venatum proficiscier iuuentam.*  
*Sed cum nec pluuiæ, minùs tonitru*  
*Venisset, properant foras subinde,*  
*Mendacemque adeò increpant magistrum.*  
*Princeps in reditu videns arantem*

Qui

Qui rastris minuebat, & cylindro  
 Glebas, num pluuias breui futuras  
 Putaret, rogat: ille mox petenti:  
 Viginti nihil his ait diebus.  
 Euentus quoque dicta comprobauit.  
 Princeps Astrologi sui cylindros  
 Instrumentaque, queis solebat astra  
 Metiri rapit, & dedit ferenda  
 Vati ruricolæ domum: iubetque  
 Vicissim istius hic ferat cylindrum  
 Pro astris, rastraque sedulo colenda.

Quæ



Quæ ante pedes.



QVÆ gallina sibi concredita vidcrat oua  
 Exorbet, nullo pignore spemque leuat.  
 Hæc sibi non aliis inseruit, nulla futuri  
 Cura, minus sensum posteritatis habet.  
 Hoc viciũ est multis, qui nullo parta labore  
 Consumunt, reliqui temporis immemores.  
 Vbera quæ sugunt vacca mulctris proprium & lac  
 Præripiunt, cur his pabula leta feras?  
 At nos non solum nobis, sed viuimus ortu  
 Nostris, & patriæ, sæcula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.  
*Michaëli Sophiano suo.*



MYRMECIDEM nemo potuit superare molesto  
 Inuisoque opere, at commoda parula tulit.  
 Quadriungos tenui currus forma, arteque finxit,  
 Quos alis tegeres paruula musca tuis.  
 Quique apīs alarum minimo sub tegmine vela  
 Abdidit infandum, sed leue fecit opus.  
 Quid inuat artifice tantum valuisse labore,  
 Ni prosint, oculos effugiantque tuos?

Nimium

## Nimium sapere.



COMINVS aduersum qui spectat lumine Phœbum,  
 Nititur & radiis vincere, cæcus abit.  
 Vane quid affectas cælestibus addere lucem,  
 Ardentemque oculis sollicitare Deum?  
 Sola potest magni hoc ales prestare Tonantis,  
 Hæc quoque visum acuit, non superare solet.  
 Alta nimis lingue, & donata sorte beatum  
 Te dic, quodque velis esse, fuisse puta.  
 Non benè conueniunt Phaëthon tibi regna suprema,  
 Icarus optatis decedit atque polis.



Οὐ χρεὶ παννύχιον ἐυδλεω. &c.



**EXERCITVS** curam gerens somno lenis  
Est, nec profundè dormiens.

Negotiosus semper, & paratior

Ad arma, primus prodiens.

Victorias celebres tulit Macedo vigil,

Laudes, trophæa maxima.

Sopore nunquam passus est se comprimi:

Sed altera globus manu

Detentus, æreum incidebat vasculum,

Quiete mox se colligans.

De Iulio fertur minus nec Cæsare,

Ad singulas vigili vices.

C

Consi-



NIL firmum sine lege stetit, studiisque verendis,  
 Consilio pacem, bellaque iusta rege.  
 Quod sine iudicio prudenti, & suscipis arte,  
 Fœdera sint, moueas seu quoque bella, perit.  
 Militie doctrina valet, sanctusque Senatus,  
 Atque domum tuta conditione tenet.  
 En brevis à rixis concordia, dissidiumque  
 Fit longum è socio pectore, ni caueas.  
 Attica concessit belli sua sceptra Pericli,  
 Tyrtæo, & Sophocli sic quoque Sparta Duci.  
 Pax melior cunctis, te copia poscit amœnam,  
 Tu reparas animos, te sine mæret ager.  
 Ergo secessus Cadmi, cultaque sorores  
 Et viuant quosque; litera docta fouet.

## Causæ inuestigandæ.



MACHINA cur obelo fundetur quævis, amice,  
 Et velit inuersa conspiciet facie?  
 In promptu causâ est, se celsa cacumina propter  
 Faciam, parte tamen sed meliore premi.  
 Nemo sustineat quid molem pensat ab imo,  
 Et mouet hic tantum conspiciendus apex.  
 Vera hæc si ignoras, sunt fundamenta laborum,  
 Hisque vetustatis post decus attribue.  
 Non formæ solum nos, & spectacula vulgò  
 Commoneant, causas sed quoque scire velis.

C 2

Impor.



MAGNVS Alexāder patulum qui subdidit Orbem,  
 Vt natus esse crederetur è polo:  
 Illius effigiem insignem picturus Apelles,  
 Addidit adulator trifulca fulmina.  
 Sed nimium fuit hoc, & res suspecta modestos  
 Habuit reprehenses negotij leuis.  
 Lysippus plastes qui Regem duxerat ære,  
 Hastam decerè nam magis Reges ait.  
 Iulius exceptus victor, non Regis honores,  
 Vult Imperatoris sed vsque nomina.  
 Fulmina mortales terrent, sunt fulmina celo,  
 Benignius Reges agunt, & Principes.  
 Conuenit his Aegis, præstans & Palladis hasta,  
 Insigne verum herõis istud inclyti.

Vtilitatis ergo, limax.



D V M latitans domiporta vagor, mensisq̃ue paratu  
 Orno, vel in venerem luxuriosa vocor.  
 Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,  
 Delitiis nequeo tum exaturare famem.  
 Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)  
 Protercor, aut risu sæpe reuoluor humi.  
 Donec profueris sè quilibet addit amicum,  
 Casibus aduersis mox violatur honos.

C 3

Modera-

## Moderata conditio.

*Ad Andream Sbardellatum Episcopum.*

QV A E volat aërios montes, super ardua tecta  
 Findit, & ancipiti fertur, abitque via,  
 Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,  
 Et Iouis imperio digna videtur auis.  
 Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda  
 Nititur, & superas tentat adire plagas.  
 Sed frustra tentat, licet hæc oncrantibus alis  
 Libera sit, quamuis illa minusque leuis.  
 Alatus potis est nubes, æquarene cælum,  
 Implumis nusquam sed Iouis ales abit.  
 Non leuitas tollit, nec onus nos deprimat omnes,  
 In medio tutum conditionis opus.

## Benignitas.

*Ad Georg. Drascouith. Episcopum  
Quinqueecclesiens.*



QVANTO' plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatus:  
Et tumulus maior prominet indicio.

Diuitias aliis si quis communicat amplas,  
Non fit pauperior, statque benigna manus.

Dispereant quorum numi pronomine habentur,  
Vicinisque negant omne fontis aquas.

In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,  
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?

Κοινὰ φίλων dicas si Cræσι ingentia tractes,  
Aut bona Pactoli, possideasue Tagum.

C 4

Subitæ



C V' M nos diuitiæ erigunt superbe,  
 Et fortuna beat vel otioſos,  
 Obliuiſcitur impij Deorum,  
 Nec fors adiuuat indigos ſodales.  
 Are thure vacant, foco & decenti,  
 Nec ventura animus videre cæcus  
 Dignatur, tumidi aut maris procellas.  
 Securi nimium ſed in profundam  
 Labuntur foueam, graueſque pœnas.  
 Si fortuna igitur ſouet ſecunda,  
 Illam diſcito temperare mente,  
 Vt prorſus dubiam, & rota volucrem:  
 Sic poſthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè



## Sobriè potandum.



MONSTRA alit Aegyptus, Niloque latentia passim  
 Sunt mala, non tutum ut sit posuisse sitim.  
 Id canis expertus, simul ut sitis urget amara,  
 Non properat gelidis mergere guttur aquis:  
 Sed leuiter fauces adhibet, lambitque cauendo,  
 Noxia ne potans amne venena trahat.  
 A multo refugit potu, & tetigisse paludes  
 Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.  
 Foedius hic peccant sine qui discrimin: semper  
 Implentur cyathis, brutaque se efficiunt.  
 Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,  
 Forma refert homines, sed rationis egent.

## Ars deluditur arte.



**INSIDIAS** Nili Varus dum tendit inanes,  
 Et metuit prædam se fore rana, cauet.  
 Quippe statim accurrens, ubi copia arundinis extat,  
 Dentibus accisam præcipit, ore tenet.  
 Sic prensam à Varo prædam transuersa tuetur  
 Cannula, sic inhians luditur arte fames.  
 Haud igitur veterem repetit limosa querelam,  
 Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.



VT IRA segnes interim leuis ciet,  
 Audentius ruant in hostes vt suos:  
 Sic fors mouet minus feroces impete,  
 Vt promptius fortes magis se deterant,  
 Quis Hectori se opponere ingenti studet?  
 Haud Nestor annis obsitus, lingua potens,  
 Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,  
 Qui tot trucidarat sibi hostes obuios:  
 Ajax sed est cū lectus inferior, statim  
 Armatus effert in superbum se Hectora,  
 Nec cedit, ambo donec æstu sint pares,  
 Vterque fessus symbolum alteri & daret.

Minuit

Minuit præsentia famam.



NIX stat inaccessoque montis vertice, nullis  
 Sint licet vrgentes, funditur à radiis.  
 Vt valeant vires iusto est opus intervallo,  
 Fitque repercussus fortior vsque calor.  
 Quid, quod in humanis minuit præsentia famam,  
 Profuit obscuro ac delituisse loco?  
 Prodidit ignaros audacia, quosue Φιλαύτης  
 Dicimus, at timidis nec licet esse nimis.  
 Multi quos studium, & commendat Pallas amica,  
 Dum tacuere vigent, publica scripta premunt.

Laus

## Laus in fine.



**L**AUDEM tulit non qui incipit, aut mouet  
*Insigne opus, nam quilibet id potest:*  
*Finem sed imponit supremum,*  
*Hic meritos refert triumphos.*

*Homerus Vlyssē πτολίπορθον, &*  
*Victorem, Achillem nec vocat grauem.*  
*Aiax licet sit strenuusque,*  
*Non tamen hos dedit illi honores.*

*Exercitum vnus nam insuperabilem*  
*Turbabit, at qui composuit Deus*  
*Est solus, hic nam sciuites*  
*Imperio moderatur æquo.*

Res

Res humanæ in summo, declinant.



IN MEDIO librat Phœbus dum lumina cælo,  
 Dissoluit radiis, quæ cecidere niues.  
 Cum res humanæ in summo stant, sæpè liquefcunt:  
 Et nihil æternum, quod rapit atra dies.  
 Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,  
 Conditio miseros hæc eademque manet.  
 Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,  
 Verbaque dum volitant, ocyus illa venit.  
 Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,  
 Concidimus citius quàm leuat aura rosas.

Reme-

## Remedium tempestiuum sit.



QVÆ nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,  
 Seroque praeuisis sæpè fenestra patet.  
 Per rimam inservit quando caput anguis hiantem,  
 Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?  
 Præcipuè à tergo si instes, noceasque cauendo,  
 Et primis addas partibus auxilium.  
 Occurras subito, tardè medicina paratur,  
 Cùm paries ardet proximus, vsta ruunt.

Sus

Sus lutulenta sequitur.

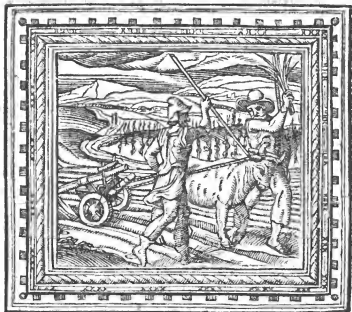


VNCTIS trahuntur qui culinis, aut penu,  
 Veniunt libenter ad paratas & dapes,  
 Mores heri, & vocantis hos opus sequi.  
 Blandis adulator modis nam pascitur,  
 Consuetus & libidinum suauibus  
 Coire cœtibus: videntur haud secus  
 Agere, sicut quàm qui domum emptas promouent,  
 Pedibus ligatas: nam simul vestigia  
 Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &  
 Quasunque per vias vocantur consequi.  
 Laudatus esse vis si, amato quæ bona,  
 Et pura, non mendaciis beabere.

Semper



## Semper ignauus.



BVFFALVS à stimulo nequicquam motus acuto,  
 Lentus ad agricolæ verbera pergit opus.  
 Indocilis semper densa cute spernit habenas,  
 Et præter molem nil πᾶχύνειμος habet.  
 Quem vis ingenij præstans, studiumque, laborque  
 Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?  
 Cochlea sit gressu malo, quàm penniger ales,  
 Quem cogas, leporem aut fuste sequare, canis;  
 Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit  
 Muscam, nec minus ac semper hirundo fera est.

D

Poëtica



QUIDVIS cùm recitem, confectèr seria, ludos :  
 Nil est tamen proprium , imitor sed omnia.  
 Et veris soleo ficta, his miscere vicissim  
 Vera, vt queam pulchra esse serio, & iocis.  
 Nec, quod proposui, narro ordine, verba, figuræ  
 Sunt libera nobis magis, quàm cæteris.  
 Non mihi materia, aut pannus, deest vnica forma,  
 Vestisq̃ue singularis, induor tamen.  
 Ars sed enim maior variæ aptamnectere vestem:  
 Videor iners, sed artificiosissima.  
 Non mea sum, fingor, celestis spiritus intus  
 Agit, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυ.

Πολυπραγμοσύνη.



SIMIA dum laqueos imitari stulta dolosos  
 Gestit, in insidiis se capit illa suis.  
 Singula qui inquirat sine causa, turpiter errat,  
 Et πολυπραγμοσύνη se in sua damna vocat:  
 Quid iuvat excipere hos illos, confingere velle,  
 Ac leuiter nugis prandia opima sequi?  
 Magna licet tulerint interdum munera curæ,  
 Immodicæ fatuis sed nocuere magis.  
 Sutoris nocuit quoque simia stulta tabernæ,  
 Præcidit propriam, ficta sequuta, gulam.  
 Quæ tua conditio poscit moderare libenter,  
 Dumquæ iuuas alios, sit tibi cura tui.

D 2

Diuitiæ

## Diuitiæ inutiles.



QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora  
 Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.  
 Aurea quid profunt, si non pandantur in vsum,  
 Atque ferant miseris subsidiumque malis?  
 Non ego delitias reputo, nec munera rara  
 Condita sint, imis si lateantque locis.  
 Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,  
 Et notum cana iure leuare fide?  
 Heu stultos, qui se inuisos fecere negando,  
 Magnus enim qui dat, si capit inde nihil.  
 Viscera si terræ scruteris copia quanta  
 Se offeret, indignè quàm premit omne specus?

Docti



INTERPRES Divum Latoem ad sicca fluentia  
Corripit, ac victam cedere posse monet.  
Armis nam exuerat Iuno, lachrymosa querelam  
Dedecus ad magnum pertuleratque Iovem.  
Mercurius valet ingenio, mandata per auras  
Dum memor eloquio nuntiat usque potens.  
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen  
Indidit, humida enim & frigiditate lenis.  
Quod verò ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,  
Sit potior mixtis humiditate calor.  
Spiritus è tenui somento nascitur, humor  
Algidus ast prohibet, vel remoratur eos.  
In cunctis etiam superet vis ignea, vitam  
Hæc largitur enim, non sine temperie.

In secundis consistere laudabile quoque.



ORPHEVS *lyra valebat,*  
*Olor sacerque semper*  
*Fuit, suave cantans.*  
*Post hunc bonusque Homerus,*  
*Philomela cui dicata est,*  
*Tanquam loco secundo.*  
*Sed rectius secundum*  
*Illi locum dedissent:*  
*Nam ut Psittacus meretur*  
*Primas, loquax secundas*

*Pica,*

*Pica, iste vincit illum.  
 Hoc Symbolum referri  
 Ad eos potest, gradum qui  
 Laudemque non tenere  
 Primam queunt: sed inde  
 Virtute mox sequentem.*

D 4

Προ-





CÆCVS amor nunquam ratio quid dicter honesta,  
 Et quid conueniat, quid noceatque videt.  
 Sed ruit, ac fertur, pronum illatabile fatum  
 Donec corripiat, perdat & omne genus.  
 Quid Niso imperium rapuit, Minoaue regem  
 Auxit, quàm natæ consceleratus amor?  
 Impia quid lucri tulit, an Cretensis amore,  
 Tot curis tandem fessa, potita fuit?  
 Hostem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò  
 Omnia postponit, spretus ubique iacet.  
 Qua spe soletur metuentes proditor hostes,  
 Quem cuperet nunquam se genuisse parens?

Indu-



## Industria naturam corrigit.



**T**AM rude & incultum nihil est, industria possit  
Naturæ vitium quin poliisse, labor.

Inuentam casu cochleam, temereque iacentem  
Instruxit nervis nuntius ille Deum.

Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,  
Et reddit dulces pectine mota sonos.

Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?  
Nonne tibi ratio est? muta loquuntur, abi.

Ritè fit è concha testudo, seruit utrinque:  
In venerem hac digitis, sæpius illa gula.

D 5

Dolus

## Dolus ineuitabilis.



QVAMVIS centū oculos habeas, totidēque ministros,  
 A specie veri fallimur, arsque capit.  
 Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,  
 Nilque adeo firmum quin violare queas.  
 Quam vigil est Argus? sepelitur carmine blando;  
 Callidus ingreditur pectora Mercurius.  
 Quis sibi ab insidiis caueat si fraude tegantur?  
 Non ficta quantum prestat amicus ope.  
 Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:  
 Quisque sibi vixit, cuncta regitque dolus.  
 Dic simul occisum custodem, nam solet osor,

Sint

*Sint oculi ignauum quotlibet, esse Deus.  
 Denique segnitie mota, & torpore reciso,  
 Aeternis certat gloria sideribus.  
 Inde suam ornauit caudam Iunonius ales,  
 Perpetuus tristi splendor ab ense venit.*

Ridi-



## Ridicula ambitio.



QUID non ambitio persuadet dedita vanis,  
 Dum ex leuibus certum captat inepta decus?  
 An' non ex auium cantu, quas gutture nomen  
 Fingerè consuevit, notior esse cupit?  
 His igitur tandem missis ut spargere in Orbe  
 Nomen heri possent, atque sonare procul:  
 Pristina continuo repetebant carmina syluis,  
 Annonis & votum docta sefellit auis.  
 Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,  
 Stamina si rumpant, libera rura petunt.  
 In leuibus quæso, firmam ne ponito laudem:  
 Sola fugit virtus tristitia fata rogi.

Cur

Cur fues cancris vescantur.



Sus capitis curat grauiorem sæpè dolorem,  
 Dum canculos fluuiis qui generantur, edit.  
 Collige verborum quæ sit sententia paucis,  
 Singula nam prosunt moribus apta bonis,  
 Qui vitis sese dedunt, & praua sequuntur,  
 Ad frugem nunquam mens nisi versa redit.  
 Est opus inflectat vitam contrarius ordo,  
 Atque gradus retro, quomodò cancer, eant.  
 Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,  
 Consilio ut liqueat pœnituisse mali.

Vfus

Vfus, non lectio prudentes facit.  
*Ad Fuluium Urfinum suum.*



NON doceo semper, non est cur sæpè reuisas,  
 Lectorum memorem pagina nostra facit.  
 Possidet ingentem numerum qui vendit auarus,  
 Doctior at nunquam bibliopola fuit.  
 Perpetuò si nos verses, relegasque seuerus,  
 Si non vtaris, contineas ue memor:  
 Nunquam proficies, perit labor, atque lucerna.  
 Officij hoc nostri vt te moneamus erat.  
 Id quoniam rectè noras doctissime Fului,

*Impria*

*Imprimis veteres te erudire libri.  
Horum tu numerum insignem, rarumque tueris,  
Ingenio multos restituisque libros.  
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:  
Prosimus quibus est copia nulla, vale.*

Vcl



Vel minima offendunt.



PARVÆ etiam causse magnos in damna vocarunt,  
 Scrupulus inceptum nōne moratur iter?  
 Ingens è Ponto piscis defertur in Istrum,  
 Husonem vulgò Pannonis ora vocat.  
 Paruulus aduerso nare hunc quoque flumine cogit  
 Sturiolus, nostras hoc cumulatq̃ue dapes.  
 Quàm leniter præda potitur piscator amœna,  
 Dulcibus æquoreas dum Huso relinquit aquas.  
 Sic furem, longis artem qui exercuit annis,  
 Mica salis meritam cogit adire crucem.

Varij



Varij hominum sensus.

Ad Franciscum Forgar Episcop. Var.



QVÆDAM anus in sacrum portabat crania collem,  
 Osibus humanis ne minuat honor.  
 Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,  
 Concidit, ac varium crania versat iter.  
 Illa videns labi diversè cuncta retrorsum,  
 Quodque adeò discors semita ferret onus:  
 Quid mirum si tot sensus, quot in vrbe figuræ  
 Sunt, ait, in viuis, num osibus vna via est?  
 Nōne iecur Tityi restat, subitoque renascens  
 Exercet variæ quæ laniabat, anem?  
 Sic dum nos tellus indutos mole dolorum  
 Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

E

Temera-

Temeraria ignorantia.  
*Ad Bartholom. Marlianum.*



MVS CÆ sunt temerarie, & molestæ,  
 Lambunt prandia, nec mouentur actæ.  
 Has vt fortis, & inclytus repellit,  
 Nec suffert, ita literas colentes  
 Mites sunt studiis, loquacitatem,  
 Ignaros, temerariosque vitant.  
 Hi audent quiduis enim mouere vbique,  
 Auresque obruere elegantiores.  
 Cernuus cornibus abdidit relictis

Se,

*Se, maremque piget, magè est pudicus.  
 Sic quos expoliunt nouem sorores,  
 Et florent solida eruditione :  
 Hos lenes videas, parum & loquentes,  
 Nec nugas modò venditare inanes.*

E 2

Pericu-



## Periculum in promptu.



SÆPE' malum expertus tacta torpedine conto est  
 Piscator , rigidam dum trahit ille manum.  
 Sit licèt in fundo piscis, nec corpora tangat,  
 Per quod contiguum est frigore , seuit iners.  
 Fatales veniunt casus, sperataque nunquam  
 Damna, licèt caueas, effugasque procul.  
 Nil sine fraude agitur, quauis latet anguis in herba,  
 Nec metuenda solent impediisse magis.

Inte-

## Interiora vide.



FORM A tibi præstans, oculi cum sidere certant,  
 Atque habitat toto corpore pulchra Venus.  
 Sed vitii animus, mens undique, corpore toto  
 Atque sinus pleni, mixta venena latent.  
 Est manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,  
 Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.  
 Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,  
 ὧς τε καλῆς μῆλ' ἄν' nil color intus habet.  
 Ergo puer multum soli ne fide colori,  
 Ni probat hunc virtus, quí mihi pulcher eris?

E 3

Virtus

Virtus vnita valet.  
*Ad Principes Ungariae.*



NIL mare corrumpit, falsum à putredine tutum est,  
 Multaque perpetuis motibus acta, vigent,  
 Si tamen in fossis deriuës, atque paludes,  
 Vim patitur, dotes nec tenet inde suas.  
 Dulcibus amittit vires, nitrique vapores  
 Exhalant, quoties mutat origo noui.  
 Plus vnita potest virtus, dispersa labascit,  
 Atque suo durant quælibet apta loco.  
 Pignore commutat suauis translata veneno

*Persicus,*

*Persicus, & tutis carpitur illa gulis.  
 Fluctibus in medijs patrie tot cladibus actæ  
 Concordi proceres subueniatis ope.  
 Nec vos exose mentes, propriæque salutis  
 Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.  
 Huniadis memores, ac Regis queso Mathiæ  
 Estote, ad quorum nomina Thurca tremit.  
 Diuersum ne vos studium disjungat iniquè,  
 Colligat in patriæ vos amor vnus opem.*

E 4

Impera-



## Imperatoris virtutes.



QVÆ ratio belli sit, qua virtute Ducemque  
 Instructum cupiam, si præstet fortibus ausis,  
 Ni piget, en breuib. declarat symbolon istud.  
 Consilio celerem decet, eloquioue potentem  
 Esse Ducem vt caueat, tardos, Martisque perosos  
 Exacuat, regat, inflectat sermone suavi.  
 Cum proprium est paret arma, nocet cunctatio vana,  
 Infractusque animo reliquis præcurrat in hostem.  
 Anguib. & studium pacis, foedusque notatur.  
 Nil tamen hæc profunt, vacua estque scientia belli,  
 Si fortuna nocet, pulchros confundat & orsus.

*Absit*



*Absit auarities, dominetur nulla cupido,  
Principis ut sequier possit vestigia miles,  
Quem videat propriis parentem legibus usque.  
Hunc fore victorem credas, dignisque triumphis  
Imperioque ferentem aui venientis honores.*

E 5

Physicæ



## Physicæ ac Metaphysicæ differentia.



NATVRÆ multa est cognatio mobilis, atque  
 Prodiit æternis, illaque nosse monet.  
 Est etenim foetus veluti genitricis amicæ,  
 Sed patitur, soluit tempus edaxque breuem.  
 Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,  
 Compositis abeunt partibus, atque iacent.  
 Illa sed excelsa manet, & stat sede perennis,  
 Temporis ac nullis motibus obiicitur.  
 Ocia amat, mentem pascit, non utilis omni,  
 Huius tu sobolem sed cole precipuam.  
 Vtque solent τῆνδ᾽ vitam cumulare benignè,

Tοῖς

Τοῖς μετὰ sic φυσικοῖς πρæfero ego φυσικὴν.  
 Illa tibi effigies monstrabit dextra, manusque  
 Accipitre ærio prouida templa Deum.  
 Altera pars grauis est elementis atque caducis,  
 Et Vestæ templo quæ tibi Terra siet.  
 Attamen his potior cunctis sit relligionis  
 Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum



Dum potes viue.

*Ad Achillem Bochium, tanquàm paren-  
tem, de sepia.*



D V M me venatur, sequitur piscator auarus,  
Decipio effuso prompta liquore manus.  
Obscure latentes me condunt, cernere rectam  
Atramenta vetant, abdita tuta nato.  
Sic quibus in promptu modus est defendere vitam,  
Cur non effugiunt, sequæ tuentur ope?  
Donec qui cælo hanc animam demisit ab alto  
Nos vocet, ac tenebras mutet honore graues.

*Difficet*

Difficet immatura Deo mors, nulla potestas  
 In vitam, supera quod datur arce, tibi.  
 Polypus euadit, vario dum ad saxa colore  
 Se induit, atque alias iniicit vsque moras.  
 Tu qui prestiteris tantum, possisque, libenter  
 Ingenij nobis des monimenta tui.

Gene-



Generosis DD. Marco & Ioanni  
Fuggeris fratribus.



LILIA Fuggeris donans certissimus autor,  
Hæc, ait, æternum non modo vere tuli.  
Quidquid & addiderit virtus, tempusque serenum,  
Compositis sit idem ius, sit honosque volo.  
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,  
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.  
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error  
Fortune, idque docet largior usus opum.  
Nam quibus hæc causis veniunt, commercia digna  
Orsibus, & laudis nomen habere solent.

Vivite

*Viuite concordēs linguarum dotibus aucti,  
Crescite multiplici semper honore pares.  
Inuideat nemo, noceat minus os iniquus:  
Assiduos meritis vesp̄er, & ortus amet.*

De



*De obliuione & ferula Baccho dicata.  
Odi memorem compotorem.*



*O D I symposij memorem, dubie & simul  
Litis : nam calices volo, verbaque libera,  
Ludos atque iocos niue pectora candida.  
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,  
Oblitumque cor, vt penitus sileant, suos  
Aut læsi socios leuiter modo puniant.*

Spes



## Spes certa.



PASSIM mortales spe seducuntur inani,  
 Luditur & vanis non temeranda fides.  
 Quid magis est ovis dubium, sint candida quamuis,  
 Nónne mouent stomachum, damnaque sepe ferunt?  
 Si Gallina tamen genitali híc incubet igni,  
 Ac foueat præsens subdita dona calor,  
 Certius an quidquam pullis, & scénore viuo,  
 In tutis igitur spemque decusque loca.

F

Epi-

Epidemiæ potior caussa.  
*Ad Ioan. Baptistam Razarium.*



TETRAM nimis describit, ac luem grauem  
 Graiugenûm procures trahentem amarulenter, &  
 Exercitum in dies magis voracibus  
 Faucibus, atque odio prementem *Homerus optimus.*  
 Apollo nam infestus suis radiis potest  
 Inficere aërias plagas, nocere plurimum.  
 Est medicus & simul solet depellere  
 Noxia, cùm libuit, salutis auctor integer.  
 Sed quod cadebant bestiae primum solo,

*Tardius*

*Tardius atque homines sensere tabem post malam,  
 Erectior quia ambulat, nec spiritus  
 Pestiiferos subito traxere terræ in intima.  
 Cælo hæc Achivis pœna venerat,  
 Dum nimium cupidi videntur ultionibus.  
 Sed nos Deum precemur, aueriat malum hoc;  
 Et meritos gravius, monere leniter velit.*

F 2

Mens



Mens immota manet.



DICITVR interna vi Magnes ferra mouere:  
 Perpetuò nautas dirigere inque viam.  
 Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.  
 Indicat hac horas, nos varieque monet.  
 Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,  
 Nec subito dubius fluctuet illa malis.  
 Pax coëat tandem, Christe, vnum claudat ouile,  
 Lisque tui verbi iam dirimatur ope.  
 Da, sitiens anima excelsis sic appetat arces:  
 Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis est omnibus.  
*Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.*



D V M mollis, bibula & scopulis auellitur vdis  
 Spongia, vim veluti sentiat illa, tremit.  
 Quò magis est viuis iniuria, visque dolenda,  
 Hinc odium, caedes, vltio mœsta, furor.  
 Vel leuiter contra nitenti verba minantur,  
 Et cessisse parum dedecus esse putant.  
 Haurit at vt patiens, multa hanc distendit & vnda,  
 Tristitia non meritò sic toleranda bonis.  
 Iustus erit vindex cunctorum crimina querens,

F 3

Se

*Se huius qui patitur sustineat monitis.  
Reddet pro factis quantumlibet ille modestis,  
Impia iudicio sex peritura Dei est.  
Nilominus studeo benè de quocunque mereri,  
Officio vincam sic stimulum inuidie.*

Deum



Deum velle, non cogere.

*Ad Ioan. Auratum.*



QV D QV D inest nobis, venit altis sedibus, omne  
 Teque iuvat, gratus si modò suscipias.  
 Nam velut è celo si pendeat ætheris hamus,  
 Si fugis, auerso non trahet esca loco.  
 Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,  
 Os homini, & mentem cernat vt astra dedit.  
 Hanc aliis sobolem præsert, æterna tueri  
 Atque velit semper iussa paterna sequi.  
 Præmia proponit largus, pœnasque luendas,

F 4

Non

*Non beat inuitos, lenta sed vsque mouet.  
Ni propria, & nobis ignota mente legantur  
Felices, & quos Tartara dira vorent.  
At nos, summe pater, tua sit quaecunque voluntas,  
Celesti immeritos sede locato, precor.*

Æscu-





Æsculapius.

*Ad Volsungum Lazium polyhistorem.*

QVÆ cernis Medici referunt insignia veri.  
 Noctua, cum baculo serpens, dextraque salutis  
 Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus:  
 Hæc Asclepiadi tribuebat docta vetustas.  
 Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.  
 Sitque valetudo ante oculos, non sordida lucra,  
 Hinc vigil & norit casus prædicere morbi.  
 Est sacra gallina, ut victum præscribat amicum,  
 Et succo tenerum, vires ut conferat ægro.

F 3

Γλαυξ

Γλαυζ̃ monet & fieri gr̃auiores nocte dolores.  
 Ac licet imberbi fingatur Apolline natus,  
 Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire  
 Suscipere aegroti aut curam, ne lēdat ineptē.  
 Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum  
 Vt subita morbum credat mutarier hora.  
 Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,  
 Currit enim hac praeceptis, momento & perdidit agrum.  
 Pileus insignis quia morte eliberat atra.  
 Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.  
 Hæc adēdō Lazi custodis, clara Vienna  
 Artis Apollinea decus vt te prædicet, ornet,  
 Et sese tanto securum iactet alumno.

Nemi-



Neminem fors continet sua,

*Ad se ipse.*



NEMO sua potius est contentus vivere sorte,  
 Alterius semper fortunam laudat abundè.  
 Illiusque locum petit, ac lucrari optat.  
 Cæcum odium proprii, quid non mortalia cogit  
 Pectora? quas curas præter rem una ingerit hora?  
 Mercator leuibus tentatus fortè periculis,  
 Miles, ait, potior: cur non mage castra sequamur?  
 Belli pertasas nummosus prædicat arcas,  
 Agricola docti, quos magna negotia vexant,

*Grami-*

Gramineas iactantque casus, victumque modestum.  
 Hi contrà læsi, cùm iurgia dira fatigant,  
 Vel celo segetes tanguntur, mœnibus omnes  
 Felices clamant, & iugera parua queruntur.  
 Quod si cælestes illorum vota, phrenesim  
 Audirent, rueret subito in contraria vulgus.  
 Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.  
 Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:  
 Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.  
 Naturam paucis reficis, nec diues egeno  
 Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,  
 Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,  
 Sint maiora licèt, quàm cura domestica portat.  
 Pignore sylvestris mites superat quoque pomos.  
 Caprifiscus cumulat ficus, non illa sapore  
 Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.  
 Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,  
 Cræsus an Irus eris non te coquat: omnia præter  
 Quàm pietas Christi, vaneſcent puluere in auras.

Gene-

Generosa vestigia.  
*Ad Iulium Comitem à Salmis.*



PENNA aquile non fert alias, corrodit edendo,  
 Et nocet admixtis è propiore loco.  
 Quis neget alitibus diuina munera fortis  
 Non eadem, & variè distribuisse Deum.  
 Ante solet tempus teneros depellere nido  
 Pullos, & fortes protinus illa facit.  
 Aduersum cogit solem quoque sollicitare  
 Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.  
 Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:

Nath-

*Naturam retinent reliquia'ue parem.  
Sic quos commendat genus alto à sanguine Regum,  
Conspicitur, signum & nobilitatis habent.  
Fortis equi proles denso sic puluere gaudet,  
Degener haud aquilas vlla columba tulit.  
Sic atavos, proavosque tuos imitaris & ornas,  
Iuli Salmorum suspiciende Comes.*

Amor



## Amor dubius.



AMOR venustis imminet,  
 Venustiores separat,  
 Secutus haud semper capit.  
 Ciens cietur mutuò,  
 Moratur & spe subdola.  
 Amaror hoc suavior,  
 Et nullus est amarior.  
 Habens habetur lubricus,  
 Quantum addit aufert flammulæ,  
 Cor alterat sæpe & die.  
 Vt follis est in flamine,

Non

Non dat prius, ni acceperit.  
Mora est amor solubilis,  
In spe timorem copulans,  
In gaudio fallacibus  
Ludens, inanes ebrians,  
Plenos leui vacuans modo,  
Vigens calore frigidus,  
Præter nihil dans spem & metum.  
Nudum caue puellulum,  
Nam vulnerat seuissimè,  
Sed curat haud tutissimè.  
Mellitus & subblandulus  
Subegit omnes calites.  
I, post tribuas cupidini  
Incertior certissima  
Dolore qui torquet graui,  
Grauem tamen nec senseris:  
Virtutis ast amor sibi  
Constat, nec aufert præmia.  
Ornans suos laboribus,  
Memoriam nec immemor  
Fraudans, beatis aggregat.  
Sollicitet hic nos postea,  
Sequamur, & sequentibus  
Annis secuturum decus.

Dulce



## Dulce venenum:



DV M coit in suauem mas vsum, vipera hiulco,  
 Si non vana fides, excipit ore caput.  
 Post vbi se satiant, & consuetudine longa  
 Impleuere, gulam dentibus illa fudit.  
 Luxus suaue malum, non sentis, pascit edendo,  
 Cumque bonis vitam sustulit ante diem.  
 Quid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,  
 Quod matrem nixus corripuere nece?

C

Nullus

Γλαυζ̃ monet & fieri graviorēs nocte dolores.  
 Ac licet imberbi fingatur Apolline natus,  
 Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire  
 Suscipere agroti aut curam, ne lædat ineptè.  
 Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum  
 Vt subita morbum credat mutarier hora.  
 Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,  
 Currit enim hac præceptis, momento & perdidit agrum.  
 Pileus insignis quia morte eliberat atra.  
 Hac sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.  
 Hac adèd Laxi custodis, clara Vienna  
 Artis Apollinea decus vt te prædicet, ornet,  
 Et sese tanto securum iactet alumno.

Nemi-



Neminem fors continet sua,

*Ad se ipse.*



NEMO sua potius est contentus vivere sorte,  
 Alterius semper fortunam laudat abundè.  
 Illiusque locum petit, ac lucrariæ optat.  
 Cecum odium proprij, quid non mortalia cogit  
 Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?  
 Mercator leuibus tentatus fortè periculis,  
 Miles, ait, potior: cur non mage castra sequamur?  
 Belli pertasas nummosus prædicat arcas,  
 Agricolam docti, quos magna negotia vexant,

*Grami-*

*Gramineas iactantque casus, victumque modestum.  
Hi contrà læsi, cùm iurgia dira fatigant,  
Vel cælo segetes tanguntur, mœnibus omnes  
Felices clamant, & iugera parua queruntur.  
Quod si cælestes illorum vota, phrenesim  
Audirent, rueret subito in contraria vulgus.  
Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.  
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:  
Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.  
Naturam paucis reficis, nec diues egeno  
Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,  
Non adèd fruitur partis, nec præmia grata,  
Sint maiora licet, quàm cura domestica portat.  
Pignore syluestris mites superat quoque pomos.  
Caprificus cumulat ficus, non illa sapore  
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.  
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,  
Cræsus an Irus eris non te coquat: omnia præter  
Quàm pietas Christi, vaneſcent puluere in auras.*

Gene-

Generosa vestigia.  
*Ad Iulium Comitem à Salinis.*



PENNA aquila non fert alias, corrodit edendo,  
 Et nocet admixtis è propiore loco.  
 Quis neget alitibus diuina munera sortis  
 Non eadem, & variè distribuisse Deum.  
 Ante solet tempus teneros depellere nido  
 Pullos, & fortes protinus illa facit.  
 Aduersum cogit solem quoque sollicitare  
 Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.  
 Quo quid nobilius, vestigia parte tuetur:

Natu-

*Naturam retinent reliquia'ue parem.  
Sic quos commendat genus alto à sanguine Regum,  
Conspicitur, signum & nobilitatis habent.  
Fortis equi proles denso sic pulvere gaudet,  
Degener haud aquilas vlla columba tulit.  
Sic atavos, proavosque tuos imitaris & ornas,  
Iuli Salmorum suspiciende Comes.*

Amor



## Amor dubius.



AMOR venustis imminet,  
 Venustiores separat,  
 Secutus haud semper capit.  
 Ciens cietur mutuo,  
 Moratur & spe subdola.  
 Amaror hoc suavior,  
 Et nullus est amarior.  
 Habens habetur lubricus,  
 Quantum addit aufert flammule,  
 Cor alterat saepe & die.  
 Ut follis est in flamine,

Non

Non dat prius, ni acceperit.  
Mora est amor solubilis,  
In spe timorem copulans,  
In gaudio fallacibus  
Ludens, inanes ebrians,  
Plenos leui vacuans modo,  
Vigens calore frigidus,  
Præter nihil dans spem & metum.  
Nudum caue puellulum,  
Nam vulnerat scuissemè,  
Sed curat haud tutissimè.  
Mellitus & subblandulus  
Subegit omnes calites.  
I, post tribuas cupidini  
Incertior certissima  
Dolore qui torquet graui,  
Grauem tamen nec senseris:  
Virtutis ast amor sibi  
Constat, nec aufert præmia.  
Ornans suos laboribus,  
Memoriam nec immemor  
Fraudans, beatis aggregat.  
Sollicitet hic nos postea,  
Sequamur, & sequentibus  
Annis secuturum decus.

Dulce



## Dulce venenum:



DV M coit in suauem mas vsum, vipera hiulco,  
 Si non vana fides, excipit ore caput.  
 Pòst vbi se satiant, & consuetudine longa  
 Impleuere, gulam dentibus illa fudit.  
 Luxus suaue malum, non sentis, pascit edendo,  
 Cumq̃ue bonis vitam sustulit ante diem.  
 Quid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,  
 Quod matrem nixus corripuere nece?

G

Nullus

Nullus dolus contra casum.

*Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.*



QVIS non miratur noua quæ spectacula nuper  
 Danubio sunt visa soluto?  
 Bruma gelu pingues latè compresserat agros,  
 Plaustra uehebanturque per Istrum.  
 Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret  
 Imperio vrbs, ut vulpis oberrans  
 Per glaciem & ludens concreto tergoæ aquarum.  
 Decipretur, & vda veniret.  
 Fortè etenim frigus, medio dum Phœbus in axe

*Versat*

*Versat equos, dissolvitur vnâ;  
 In partesque abiit glacies, vulpecula praeceps  
 Corripitur, frustoque residet.  
 Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,  
 Hoc iter insolitumque natâre,  
 Per medium fertur glacie alueum, donec anhela  
 Vendobona capiat in oris.  
 Iam dicit, quæ casus contra vigilantia prosit,  
 Quis dolus hæc caueatque futura.*

G 2

Empta



## Empta dolore voluptas.



STELLATAM ostentat caudam Iunonius ales,  
 Sed natibus monstrum celat, inestque vorax.  
 Ducitur à tergo vinctus qui pascit edacem,  
 Quicquid erat lucri prodidit inque seram.  
 Cui meretrix forma placet, utque colatur inescat,  
 Perpetuò ad turpes cogeris esse nates.  
 Has alis, & semper veneraris donec abundas,  
 Pauperior cum sis, pellit amica foras.  
 Heus fuge scorta procul, nocet empta dolore voluptas.  
 E' Venere & Baccho, semina mortis eunt.

Neces-

Necessitas dociles facit,  
*Ad Ioan. Panithy, sororium.*



NECESSITAS quid non docet, fames simul?  
 Natura sæpè his nam solet mutarier.  
 Formare vocem Psittacus consueuerat,  
 Hero & salutem dicere, ac molestias  
 Lenire Cæsaris : loqui necessitas  
 Coëgit & Cræsi parentis filium.  
 Auiculas cernis sitim vt leuant suam,  
 Trahendo quas appendis urnulas aqua,  
 Clausum penuque rostro vt inquirant suo.  
 His disce tu prudentius loco, & foro  
 Servire, cui ratio est, sagaxque dictio.

## Sera parsimonia.



SEMPER eris pauper redivus si sumptibus aques,  
 Et larga dones munera cuique manu.  
 Enumera census, subduc ratione superfit  
 An multum, lapso & mense quid addideris,  
 Tempore prouideas, vacua ne sede morere:  
 Marsupio restet quantula summa vide.  
 Ne senium, morbi, duris & rebus egestas  
 Quando vrgent, ludat fundus inanis herum,  
 Nec tamen infideas partis, non crastina verses  
 Sollicitè: fructus sit mediocris opum.

Sapientia

Sapientia insipiens.  
*Arnoldo Arlenio suo.*



A' CEREBRO sensus manant in corporis artus,  
 Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.  
 Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,  
 Viuidus & vacua spiritus arce datur.  
 Haud secus ac cotis ferrum, licet ipsa secandi  
 Exors, communit, donat acumen hebes.  
 Qui sua distribuunt, aliisque cauere videntur,  
 Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.  
 Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:  
 Sic potes alterna commoditate frui.  
 Ne cuius credas: mores Arnoldi vetustos  
 Cum libris frustra querimus Orbe leui.

G 4

Tempore

## Tempore cuncta mitiora.



PRÆTERIENS quidam vites; nondumque calore  
 Maturum arripiens gustat, damnatque racemum.  
 Quinetiam pedibus contriuit, nullus ut inde  
 Austero imbueret succo sua labra viator.  
 Iudicium prauum est hominum, nec tempora norunt  
 Expectare, minus cupiunt subiisse labores.  
 Ardua sunt aditu primò, quæ pulchra satemur,  
 Tempore sed fiunt opera, & post mitia cuncta.  
 Sed refugit penitus botrum formosa puella,  
 Casta & ἀσώτος enim, sidus nec palmiti amicum est.

Versura



## Versura inextricabilis.

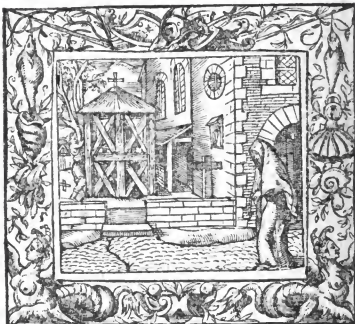


VERSVRAM facio, quod soluo debeo semper,  
 Promouet & quantum pes, tenet alter item.  
 Nomina conficiens mihi non, sed lucrur amicis;  
 Pro me, proque aliis angor, vtrunque nocet.  
 Alterius qui vult opulentior esse crumena,  
 Non sua connumerat, pars ea maior abit.  
 Quanto esset satius curarum demere partem,  
 Ac tenui, modò sit commoda, veste tegi?  
 Quid mihi si plumis alienis induor, intus  
 Nil proprium quod sit postmodò possideam?  
 Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorsus  
 Fit: nam quod monstrat, fratris ab orbe tulit.

G 5

Mutua

I. SAMBVCI  
Mutua & Coniuncta  
*Ad Francisc. Robortellum.*



ÆREA quæ turri auditur campana, monetque  
Ad sacra conueniant vir mulierque Deum,  
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,  
Hæc operam tradunt mutua, vimque sibi.  
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas  
Expressere, & docta nesciat arte loqui?  
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba  
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.  
Nec minus exiguum studium sine diuite vena  
Fert laudem, unde quid contulit ingenium?  
Hæc tu præclare iungis, cum laude docesque;  
Te schola miratur, te Venetique colunt.

Otium

## Otium sortem expectat.



COLLE molendinum paruo statuere parentes,  
 Ventus vt exagitet, farra terantque mole.  
 Omnibus vt vitam auxiliũ ars protegat, ornetque,  
 Opprimat incautos ne diuturna fames.  
 Ast ratio melior quàm suppetit vnda perennis,  
 Flabraque dum defunt ne rota cesset iners.  
 Ventifona ignauis similes, quibus otia cordi,  
 Dum sortem sperant, ingenioque vacant.

Mixtus

Mixtus status οὐκ ἀνευ ἀρχοντος ὀρώτα.



FLORILEGÆ quod apes faciunt æstate vagantes,  
 Illarum mixtas more sequamur opes.  
 Hæ Regesque Ducesque colunt, his semina mentis  
 Aeternæ, & parent legibus, arma cient.  
 Observant procures, & queis meliora videntur,  
 Vnanimes cunctis ritè præesse volunt.  
 Nil sine consilio Princeps, reliquusve senatus  
 Suscipit, ingestum sicque tuentur opus.  
 Exercent Martem, sunt his simulacra quietis,  
 Ignavos pellunt, præmia dantque bonis.  
 Has tibi proponas: nisi sit pietate Monarcha,

Qui

*Qui sine re tantum nomen habere velit.  
Ipseque non minus ac alij, sua iussa capeſſit,  
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.  
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar  
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.*

Non



Non dolo, sed virtute.



BERGÆ (est oppidulum mari propinquum  
 In pinguem patet vnde iter zelandum)  
 Nuper simiola edidit notandum  
 Exemplum, simul & dolo iocosum.  
 Nam cū castaneas foco sepultas  
 Vidisset, cincrem institit mouere,  
 Prunas sed metuens, statim catelli  
 Stertentis pede surripit coactō.  
 Res est digna fide recentiori.  
 Laus est alterius malo cauere,  
 Sed fraus est aliȳ dolo nocere.

*Fraudes*

*Fraudes neſcere qui ſolent malignè,  
Quærunť commoda ſic malis bonorum.  
Delirant quoque Reguli, Ducesq̃ue,  
Sed pœnam luit innocens popellus,  
Huius ſanguine diuidunt furores.*

Stultitiam





MULTI<sup>us</sup> quos opibus Deus beauit,  
 Aut Fortuna, solent leues abuti  
 In res prodigialiter nocentes.  
 Vt quæis ingenium foret benignum,  
 Et doctas sequier velint camœnas,  
 In fastus abeant, opes morentur,  
 Nulli vt consuluisse, nec iuuare  
 Dignentur premit vt bonos egestas.  
 Nollem diuitiæ mihi darentur  
 Istæ, quæis decus, & perenniores  
 Laudes impediuntur, ac mouentur.  
 Quare stultitiam pati venustus  
 Vates dixit opes, nec expetendas,  
 Fortunatus eris, sed haud beatus.

Partium



Partium τῆς οἰκουμένης symbola.  
*Ad Hubertum Goltzium antiquarium.*



EST regio quæuis climate certo  
 Aëre distincta, & commoditate.  
 Quælibet haud quiduis terra feretque.  
 Africa monstrosa est semper habendo  
 Antea quod nemo viderat vsquam.  
 Fert Asia immanes frigidicre  
 Nempe solo apros, & nimbigera vrsos!  
 Sed reliquis vincit viribus omnes  
 Belua, quam Europæ temperat aër.  
 Taurus ut est fortis, bufalus unâ.  
 Ergo sit Europæ taurus alumnus,  
 Africa at insigne sitque Chimæra.  
 Sint Asiæ immites vrsus, aperque.

H:

Quibus

## Quibus Respublica conferuetur.



NON satis est Regum titulos, insigne, coronam,  
 Atque magistratus gerere, ut Respublica firma  
 Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,  
 Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicis.  
 Nempe suos redamet ciues, patris induat artus,  
 Præsentemque statum foueat, nec mutet iniquè.  
 Legibus, ut reliqui, propriis & pareat author.  
 Protegat infantes, vitiosos pellat abusus,  
 Hostibus occurrat, valeat subiecta tueri,  
 Vnde sit, accipiat : quid enim imperium sine nervis?

Præcipue

*Præcipuè studeat cultum retinere Deorum,  
 Inde suis promptè, atque aliis tribuisse benignè  
 Quod decet, atque æquum iuris præferre rigori.  
 Qui moderantur onus, prudentes, quàm sapientes  
 Sint magis, exemplis dignos testentur honores.  
 Laus virtutis enim non scire, sed actibus, usu  
 Et præstare : decus sequitur, sic pax'ue perennis  
 Rectorem, ac ciues longum seruantur in ævum.*

H 2

In



*Ad Paulū Manutium &c.*



QVI vigiles studiis noctes egere, diesque  
 Parcere non oculis, nec voluere sibi:  
 Hos celebres lato nomen disseminat orbe,  
 Ac simul in cælum fata suprema vehunt.  
 Mortua non mors est, quæ etiam post funera vivit,  
 Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.  
 Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,  
 Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.  
 Ista ferè Brugis, Viues Lodonice, sepulchro  
 Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præcocia

## Præcocia non diuturna.



PRÆCOQVA si carpas, & quæ matura colore  
 Non benè sunt, hora spes alit exigua.  
 Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem  
 Momento simul hæc, interitumque vident.  
 Bechion id medicos docuit, quod flore superbo  
 Ante diem emissso caule statimque perit;  
 Vt multis dubium anceps commoueret herba,  
 Hæc duo num soleat pignora ferre sibi.  
 Floribus haud tuta est properas quoque amigdalus ipsa,  
 Gloria nam præceps vix triduana viget.  
 Humida nature subito vis carpitur igni,  
 Et viduus sese conficit ipse calor.

H 3

Partes



PRÆCIPVAS nostri partes tribuere vetusti  
 Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.  
 Linguam Mercurio, cuius sacundia pacem  
 Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.  
 Splenem Saturno, tetra non bile senescit,  
 Tristibus & vitam sustinet ille modis.  
 Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris  
 Namque putabatur fons, & origo noui.  
 Sanguinis est cupidus Mauors in prælia ducens,  
 Cor, cerebrum Phœbi, quippe calore vigent.  
 Sed stomachus Luna, quia debilis, humidiorque  
 Renes & generis membra cupido fouet.

Ambi-

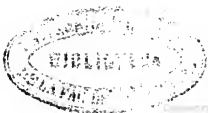
## Ambitio.



QVOS levis ambitio inflavit, populiq̃ue fauorem  
 Muneribus captant, gloria vana subest.  
 Hosq̃ue viri pleno assimiles, ventoq̃ue tumentī,  
 Nam arbitrium vulgi semper inane sonat.  
 Qui tribui veram sibi laudem querit, ineptos  
 Contemnat plausus, iudicioq̃ue regat.  
 Virtus aeternū celebrat, pietasq̃ue tuetur:  
 Laus & laudatis est placuisse viris.

H 4

Musa-



Musarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

*Ad Hannibalem Cruceium.*



CLIO gesta canens transactis tempora reddit.  
 Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.  
 Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.  
 Dulciloquos calamos Euterpe flatibus urget.  
 Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.  
 Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.

*Carmina*



*Carmina Calliope libris heroica mandat.  
 Vranie celi motus scrutatur, & astra,  
 Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia gestu.  
 Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Musas,  
 In medio residens complectitur omnia Phœbus.*

H 5

Casus



Casus interdum natura supplet.



DICITE mortales si quid mirabile dictu  
 Vidistis, vel visuros vos creditis unquam.  
 Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,  
 Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens  
 Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta.  
 Vulnere de medio labuntur pignora, onustam  
 Interimens matrem foetus deliberat aluo.  
 Atque ita quod nixu vix effecisset anhelu,  
 Porca suam sobolem dat casu mortua viuat.  
 Sic genitus fertur materno funere Bacchus,

Sit

*Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fœtus  
 Eduntur matre, & grauida, & qui perforat hasta.  
 Sic pariter lucem mittit sus, datque soluta.  
 Vbera sic dolitura Atalanta præbuit vrsa :  
 Lethiferum & casu mox commoda portat vtrique.*

In



In sponsalia Ioannis Ambij Angli, & Albæ Rol-  
læ D. Arnoldi Medici Gandauensis filiæ.



ANGLICA progenies, & nobile pignus auorum,  
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?  
Flectere tu nosti ingenuam virtute puellam,  
Vinciat æternùm vt pronuba Iuno pares?  
Gratulor, ac cœptis precor omnia leta secundis.  
Crescat amor socius, vos geminetque Deo.  
Fœdere connubij stabiles simul æthere seruet  
Autor, & optatum concelebretrur opus.

Christe,

*Christe, precor iam nunc sine amico vota valere,  
 Letitiæque notent nubila nulla diem.  
 Copula vera Deum flamma confirmet eadem,  
 Natorum ac serie gaudia vestra beet.  
 Cernis ut hac tæda sint prospera cuncta iugali,  
 Ortus & occasus prævia signa vehant?  
 Quid vaga sic iuuenes torquent tua munera Cypri?  
 Legitimo præstat nonne nepote frui?  
 Adsit hymen, hymenæe veni, symphonia concors  
 Exhilaret cœtum, plectraque pulsa lyre.  
 Sis genero felix Arnolde, tuumque vocato  
 Phœbum, ut eat nata mitis alumna soror.  
 Pura fides, amor & castus, prudentia iungit  
 Concordes, retinet cura, tuetur honos.  
 Hybernum violas si tempus, & arida nobis  
 Iam flores tellus ferret, amata darem:  
 Nec rosa, nec myrthus deessent, non laurus odora:  
 Nunc tibi quod possum mittere munus, habe.*

Μισάγ-

## Μισάνθρωπος Τίμων.



ODERAT hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,  
 Μισῶν ἀνδρώπων, nomina digna gerens.  
 Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,  
 Anxiat hæc, curas suppeditatque graues.  
 Quapropter cecidisse piro, fregisseque crura  
 Fertur, & auxilium non petiisse malo.  
 Suauibus à sociis, & consuetudine dulci  
 Qui se subducunt, vulnera sua ferunt.  
 Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,  
 Cumque nihil causæ est, occubuisse velint.

At

*At tu dum poteris, noto sociere sodali,  
Subleuet vt pressum, corque dolore vacet.  
Quos nulla attingunt prorsus commercia, grato  
Atque sodalitis, subsidiisque carent:  
Aut Dij sunt proprij, aut falsus peruertit inanes  
Sensus, vt hos stolidos, vanaque corda putes.  
Tu verò tandem nobis dialectica sponte  
Donata, in lucem mittito, si memor es.*

Voluptas



## Voluptas ærumnosa.



Q V I nimis exercet venatus, ac sine fine  
 Haurit opes patrias, prodigit inq̃ue canes:  
 Tantus amor vani, tantus furor vsque recursat,  
 Induat vt celeris cornua binia feræ.  
 Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,  
 A canibus proprius dilaceratus eras.  
 Quàm multos hodie, quos pascit odora canum vis,  
 Venandi studium conficit, atque vorat.  
 Seria ne ludis postponas, commoda damnis,  
 Quod supereſt rerum ſic vt egenus habe.  
 Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta  
 Deperit externas corniger iſta luit.

Confue-



## Consuetudo praua.



REBUS in humanis præpostera opinio vulgi,  
 Ac sequitur morem, quem semel obtinuit:  
 Scindit enim panem ferro, quid mollius illo?  
 Dentibus at duras frangit ab ore nuces.  
 Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta,  
 Si tamen excutias, quid nisi stultitia est?  
 Noxia paulatim repunt, nec protinus omne  
 Funditur in leso corpore virus atrox.

I

Insignia

Insignia Mercurij quid ?  
*Ad Adrianum Turnebum.*



HÆC insignia nuncij Deorum  
 Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.  
 Est caduceus anguiger, crumena,  
 Cancer & lyra, vespa, gallus, ale,  
 Hircus & canis, hæc notent quid audi:  
 Promptus ingenio satis, memorq̃ue est.  
 Prudentem eloquio, vagum, sagacem  
 Et furem, vigilem, ille fraudulentum  
 Dat rebus temerarium, ac seueris.

*Hircus*

*Hircus vim eloquiij monet stupendam,  
 Serpentes, lyra, pacis atque alumnus.  
 Ne damnis cumulet canis loquelam:  
 Reddat, est trutina, vt suum cuique:  
 Est ferrum, insidias necemque vitet:  
 Causis eloquio locus, foroque:  
 Punitur gladio scelus, nefasque.  
 Concors vt lyra, veritatis eius  
 Verba vt consona sint, loquantur apta.  
 Hæc Atlantiadis feruntur ortu  
 Natis munera parte non petenda.  
 His mercator habens opus fruatur.  
 Credo Mercurium præesse multis:  
 Namque hæc symbola habent suos sequaces,  
 Et possunt studiis simul dicari,  
 Quod Turnebe facis, tuos monesque.*

I 2

Vita



## Vita irrequieta.



INDIA fert apodes, quas tantum sustinet aer,  
 Nusquam confidunt, perpetuo error agit.  
 Parturiunt intra ventrem, si credere fas est,  
 Ingens diuini muneris istud opus.  
 Hic certent miras vates euoluere causas,  
 Ne sileant, σοφίαν qui profitentur, habent.  
 Qui requiete caret, curis nec edacibus unquam  
 Proficit, hunc auibis dic similem esse nouis.

Temporis



PARVULA cur fallis iuvenes tua signa secutos ?  
 An reficis vires, munera num'ue refers ?  
 Retia dum volucrem faciunt, an viribus usa  
 Tu proprius extra limina salua fugis ?  
 Mox inuenta places, iterumque redempta moueris,  
 Ac solita toties isque redisque via.  
 Aegris haud verita es certam spondere salutem,  
 Qua sanos prius, inque furore nocens.  
 Exhaustis numos, aliena laude triumphas,  
 Conueniunt nugæ, fictaque verba tibi.  
 Non hæc lex olim pilule, nec abusibus istis  
 Caupo tuam implebant atria trita manum.  
 Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis  
 Restitue, aut nunquam sùfferat aura leuem.

## Dij cœpta secundant.



IN terram pila quæ iacitur conuicta resultat,  
 Et leuat in medium se aëra, prona redit.  
 Excipit hanc densis quæ apparet nubibus apta,  
 In celum & rapiunt conscia vota manus.  
 In Superis quisquis solitus spem ponere curæ  
 Audeat, en cœptis protinus astra fauent.

Simul

## Simul &amp; semel.



QVÆRITVR, & tantum iactatur lite perenni,

Vtrum prius fuerit, grauis

Incus, an duro qui verberare malleus illum

Fatigat, Hanc discordiam,

Nobis, quod caussas ignorat, prodit ineptum

Vulgus, nec audit candidos.

Quippe Deus menti nostræ simul indidit vsus,

Poscebat illa cùm duo.

Omnia momento potuit perfecta creare,

Dedit & simul minutula.

Non spaciũ, aut tempus tum partibus intercescit,

Cor, hepar item copulat.

Ne nimis hæc igitur curarum separet ardor,

Non superet hæc opinio.

I 4

Tempe-

I. SAMBVCI  
 Tempestiua profunt.  
 Errico Memmio.



EXVVIVM Thirus deponit quolibet anno,  
 Induitur pellem mox iterumque nonam.  
 Hunc si persequeris, qua se solet exuere hora,  
 Pellis, non manibus præda petita venit.  
 Atque ita frustratus longas remeabis ad ades,  
 Bestia theriacis nulla venena dabit.  
 Vitale qui sequitur, discernat tempora, causas,  
 Anni mille negant, hora quod vna tulit.  
 Quidque suum poscit tempus, sunt munera Veris,  
 Autumni, atque hyemis, fit vicibusque calor.  
 Colchica Ver, Aestas segetes, Autumnæ racemos  
 Das, vrensque typhas Bruma regignit aquis.  
 Interdum



Interdum requiescendum.

*Ad Petrum Ligorium.*

**E**st cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores  
 Horis sunt repetendi, animus simul ocio leuandus.  
 Sic pingues olea sua pignora non ferunt quotannis,  
 Alternis sed, & arua noualia per vices quiescunt.  
 Nil durare potest sine commoditatibus remissis.  
 Arcum si nimium, subitoque velis, diuque tensum,  
 Frangetur, feret haud alias volucres, dein sagittas.  
 Laxes nec nimium tamen, oia plurimum nocere  
 Quippe solent, faciuntque habiles minus vsibus seueris.  
 Ergo est optima temperies, mediumque vtrunque ductum.

I 5

Nullum

Nullum malum solum : vel,  
Vno bono sublato, mille existunt.



HERCVLEIS quanquã manibus fortissima quæque  
 Monstra, truces, domitæ atque occubuere feræ:  
 Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,  
 Cuius ab abscisso vertice creuit opus.  
 Quoq̃ue magis pestem iugulat, capita vndique collo  
 Auclta renascuntur, cædeq̃ue monstra valent.  
 Haud secus indignè quos iactant fata, malorum  
 Augescit numerus, vim cumulatq̃ue dies.  
 Vno si expediant miseri se, mille recurrunt

*Damna,*

*Damna, labore novo pristinus estque minor.  
De illis hoc quoque dic, quos inuida sustulit ætas:  
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.  
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:  
Vna ubi finita est caussa, decem redeunt.*

Neglecta



Neglecta virescunt.

*Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.*



Vt scandit muros hedera, & latè petit altum,  
 Sit neglecta licet, nulla manusque colat:  
 Sic multos videas odium quos pressit iniquè,  
 Virtutem in primo constituisse gradu.  
 Tandem sponte virent, alit & prudentia dignos,  
 Vt serpens hederam non finit, inque habitat.  
 Ingenij semper florebis laude per orbem,  
 Sis licet Harlemi, tuque latère velis.  
 Largius effundet subito se gratia Regum:

O'ux

*O'ux ἐπὶ πᾶσι volet plena fouere manus.  
Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas ?  
Num reficis pulsa tu probitate sitim ?  
Nónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis  
Macrior alterius fis, necat esuries ?  
Obscurum hæc eadem momum, clathrisque remotum,  
Te sequiturque simul Zoile pœna grauis.*

Grammat.



Grammat. Dial. Rhetor. Historiæ differentia.  
*Ad Carolum Sigonium.*



S V N T tres præstantes diuersa veste Puellæ,  
 Nituntur hæ puellula vt crepidine.  
 Simplex historia est, lux, custos temporis, atque  
 Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.  
 Gratia non ducit, propriis affectibus obstat:  
 Nil iudicans, alios reliquit iudices.  
 Ordine simpliciter geritur quod narrat ab oño,  
 Hanc ponè Rhetorica est sequens loquacior.

*Quæ*

*Quæ coram recitat sæcundas iudice lites,  
 Vestita longo firmate atque obambulat.  
 Et studet efficto lucrari schemate caussas,  
 Dum se venustis venditat coloribus.  
 Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:  
 Premendo nil vrgens suauiter liget.  
 Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,  
 Sagaciter verum eruens puteo abditum.  
 Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,  
 Nunquam remittere iure de suo volens.  
 Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitque,  
 Trux vinculo illigat potenter anxio.  
 Assimilata fuit variæ quoque lumine Phœbi,  
 His sed parum iuuabere absque grammatis.  
 Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,  
 Grammaticæ iners statuet nihil perenniter.  
 Historia vt canis alatus, Rhetorquæ Chimæra,  
 Sphinx Logice, tenet has Virgo, columna teres.*

Pulchritu-



*Ex Anacreonte.*

NATURA cornua addidit  
 Tauro, ungulas equis'ue,  
 Cursu lepus perennis,  
 Dentes patent Leonis,  
 Pisces natare iussit,  
 Valent aues volatu.  
 Nil foemina restabat.  
 Concessit at loco horum  
 Formam, placere possit  
 Qua, vincere & seueros  
 Ignes, acuta tela.  
 Tantum potest venustas.

Tardè



## Tardè venire bubulci.



TARDVS Strephiades fuerit miser ad doloꝝ notādos,  
 Queis possit elusisse creditores.  
 His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,  
 Densis nec ista nubibus scrutari.  
 Res si digna foret studiis, labor omnibus locatur  
 Actatibus rectè, nec improbarem.  
 Sed fraudesque doloꝝque senem meditari ineptius nil.  
 Ridetur, & fit fabula impotenter.  
 Dulces ergo sciat fatuus benè moribus dicare  
 Dum tempus, ætas apta fertque, natos.

K

Discors

## Imprudens facinus.



INSIDIIS captat mures, sequiturque nocentes  
 Triticco felis pellat ut à cumulo.  
 Fecit at interdum furem male suada Cupido,  
 Murmure sed furtum prodidit ipse suum.  
 Non minus ingenio viciū, quàm recta teguntur :  
 In cruce supplicium non benè cautus habet.  
 Illicita & quamvis lateant nos sæpè rapina,  
 Senior at duplici pœna dolenda venit.

Tolc-

## Tolerantia.



**FORTIS** in aduersis animo non frangitur alto:

*Sed contra semper promptius ire parat.*

*Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,*

*Pascitur hic laesis, vincula nulla timet.*

*Aureus vt foliis & lento vimine ramus*

*Auulsus simili pignore, fronde redit.*

*Non minor & mens fit varijs exercita curis,*

*Quòue magis demis copia maior erit.*

*Augescunt, non franguntur diuina labore :*

*Res hominum absumit, perficit illa labor.*

**K 2**

**Persei**

## Persei fabula.



PERSEVS Gorgonis abscidisse fertur  
 Palladis clypeo caput tremendum,  
 Equo & precipiti procul tulisse.  
 Qui se delitiis libidinosus  
 Dicarunt, gelidi rigent sopore,  
 Membra & humidiora pituita  
 Facta post studiis parum Minervæ  
 Sunt apti, ac remorantur aptiores.  
 Hæc tu subsidio fauentis æmæ  
 Vincas Palladis anxio, & labore

Doctri-

*Doctrinamque plagas feret per omnes,  
 Et sparget decus eruditionis  
 Latè alatus equus, vehet perenne  
 Fama nomen & orbe, posterisque.  
 Stratam Mæonides quoque à Minerva  
 Prodidit Venerem, ac humi volutam.  
 Hac sunt persica que tulit Mycenis  
 Pignus perpetuum sui relinquens.  
 Vel sic: res benè fortiterque gestæ  
 Scriptores pariunt bonos, aluntque.*

• K 3

Phyfica





NATVRA exercet rectis indagine rebus  
 Mentem, ne cuius cognita mox pateat.  
 Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,  
 Sollicita vt foetus cuncta requirat ope.  
 Id studium prestat, vigil & solertia tandem :  
 Sit quadruplex mundi quòdque reuelat opus.  
 Huius alumna sed est praxis, mandata capeffens  
 Notitiæ, ac licitis vsibus apta nitet.  
 Socratis hæc placuit studio, quid enim sine rectis  
 Profuit exemplis Philosophia vetus ?  
 Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma  
 Altera, queis oculos aridum & os reficis.  
 Vivimus in dubiis, brevis est & vita, sodalis,  
 Occupet hanc prudens vtilitate morum.

In



CORNVA qui tendit, volucres iraque sagittas  
Mittere in aduersum nititur exitium :  
Alicui pars agrè cedit, durissima cherdæ est,  
Laxa nec infractum sternere tela queunt.  
Assistens quidam è sociis animum addidit ausis,  
Et monet arcum vti totum in sua vota trahat.  
Perfer & obdura, reliqua dum parte sequatur,  
Ille ait, hoc facimus, munera digna feret.  
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentque nefandum  
Corripere, inuexit quod mala turba, scelus,  
Auxilio adiuti diuino coepta remittunt  
Haud leuiter, quamuis prapediatur opus.  
Et mora nil animos frangit, sed firmat in omnes  
Euentus : tales quid meruere Duces ?

## Iudicium Paridis.



PRIAMIDES iuuenis, quo non præstantior alter,  
 Qui tenuit magni Troica sceptræ senis :  
 Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim  
 Arbiter electus, talia verba tulit.  
 Quamuis magna potes Iuno, coniunxque, sororque  
 Illius excelsi qui iuga summa tenet :  
 Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona :  
 Haud referes formæ præmia digna tuæ.  
 Frustra tu certare paræ quoque Pallas amata,  
 Ingenij quamuis gloria magna tui.

Namque .



*Namque Venus Cytheræa placet, calor ossibus ardet,  
Munera iudicio nunc feret illa meo.*

*Hoc igitur capias malum, quæ suavia reddit  
Pectora, quæque potes flectere cuncta Venus.*

*In grauibus mihi sola dabis solatia curis,  
Te nihil in tanto firmitus orbe colam.*

*Exegesis.*

*Est adeò Stygius mens nostra immersa tenebris,  
Ut non quæ bona sint, quæ mala despiciat.*

*Noxia quæque premunt homines caligine cecos,  
Iudicioque perit plurima turba suo.*

*At reputes quæso Paridis tu semper amores,  
Cautius ut viuas, nec tua damna velis.*

K 5

Dum



Dum viuo profum.



EN quercus carie, & fulmine perdita,  
 Trunco conspicior semper inutili :  
 At non sedula quicquam  
 Imis negligo partibus.  
 Nam dum vita mihi, sensus & infimus  
 Nutrimenta sinit contrahere undique,  
 Nunquam desero sœtutum  
 Alendi officium meum.  
 Profum trunca, nouis frondibus, augeo  
 Vestros ruricula continuò ac focos.  
 Quòd possum, licet ægra,

Vobis

*Vobis vertice largior.  
Vellent si pariter nempè laboribus  
Dum viuunt homines sollicitudine, &  
Hac mortalia, vires  
Infima licet, exequi :  
Longè esset melior rebus in arduis  
Cunctorum ratio, prospero & athere  
Nostris afforet ausis  
Celo qui sedet alto.*

**Apta**



I. SAMBVCI  
 Apta recipiunt.  
*Carolo Clusio.*



ROBORA quò puteis, fluuiioque diutius insunt,  
 Ad lapidum magis hoc diriguere modum.  
 Paucis id natura dedit contraria lignis,  
 Cetera dumque natant, humida facta putrent.  
 Multis malua gravis, quos vix testacea ledunt,  
 Mæsta cothurnici nilque cicuta nocet.  
 In medico non est semper sanetur ut eger,  
 Forma que naturam suscipientis habet.  
 Therpsites nunquam in varium mutatur Vlysses,  
 Margites nec adit fortis Achillis opus.  
 Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer :  
 Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Feli-

## Felicitas indigna, vel superflua.



SPONTE' vomunt celsa dominis super aspera molles  
 Serica vermiculi, crescere cuncta putes.  
 Non alitur foliis, nec fotu, sed sine cura  
 Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.  
 Illas cuperem messes, hæc gloria ruris adesset,  
 Mox ego ditarer, milia multa darem.  
 Hæc fortunatis nimium sed contigit arbos,  
 Cum grauat ignauos cura paterna bonis.  
 Vel fors quos tabulis hæredes grata supremis  
 Scribit, auctque suo mortuus esse loco.  
 Mi satis est aliquid duro peperisse labore:  
 Prædia quæ veniunt sorte, pericla vehunt.

Conficia

## Conscia conditio.



E S T homines inter proprium discrimen honoris,  
 Hic herus imperitat, seruus at ille iacet.  
 Hanc natura tulit legem mortalibus equam,  
 Ingenio magnos ut colat inferior.  
 Et metus, occulta et cohibet reuerentia seruos,  
 His offensa dolet, nec temerant dominos.  
 Quosque Scythæ reduces armis superare nequibant,  
 Fustes, lora fugant, verberibusque domant.  
 Sic volucres aquilam, quadrupes timet usque leonem.  
 Maieestas animis ingerit obsequium.

Curis

Curis tabescimus omnes.  
*Ad Ioan. Hartungum, &c.*



VESUVIUS ardentes dum moles spirat in auras,  
 Faucibus accurrens Plinius obstupuit.  
 Dumque nimis causas scrutatur, forte vorago,  
 Et circum exusti corripuere loci.  
 Debuerat mortis Siculi memor esse poeta,  
 Qui dedit Aetnae frigida membra focis.  
 Incidit heu quantus, propius spectacula rerum!  
 Dumque fidem quaerit, materiam ipse fouet.  
 Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,  
 Ignibus, aut incus verberare quassa sonat?  
 Error quisque suus, nimium quos cura lacescit,  
 Et nisi consumit sollicitudo bonos.

Publica

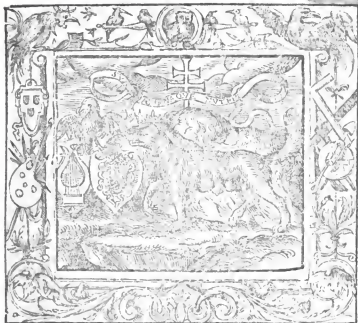
## Publica priuatis potiora.



QVEM pietas ducit patriæ, & per secula nomen,  
 Cui populus curæ, bella salute regit :  
 Hunc nihil absterret, ciues conseruat amatos,  
 Ac litem propria vult, dirimitque nece.  
 Quàm sese gessit Codrus, discrimen Athenis  
 Quàm graue seruili conditione leuat?  
 Curtius vt vocem diuûm, monitusque redemit,  
 Sic Dore contrà deuouet hic animam.  
 Egregiam laudem tulit alter, funere Codrus  
 Sed maiora dedit, quò magè certus erat.



Mathiæ Coruini Symbolum,  
*Symbolo Ioan. Regis auctum.*



VT lupa non proprios, alienos sed quoque sextus  
 Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:  
 Sic rex Mathias Hunnorum maximus author  
 Dum superat cunctos, ingeniosa fouet.  
 Huus ad imperium concursus totius Orbis  
 Et fuit inuicto principe dignus honos.  
 Undique cogebat veterum monimenta, superstes  
 Quo foret authorum fama, decensque labor.  
 Contudit indomitos vel solo nomine Thracas,

L

Et

Et pauidos multo sanguine fudit humi.  
 Pannonie infestæ quis non metuebat habenas?  
 Tum Venetum supplex factus & ipse leo est.  
 Gryphe nec inferior sacer & tunc cornus Apollo  
 Est habitus, presso gutture suauè canens,  
 O vtinam in regnum qui successere, triumphos  
 Conciperent animo, claraque facta ducis :  
 Sæua sed internis cesset discordia rebus,  
 Et proceres concors sensus in arma vocet.  
 Quod nisi iam fiat te Maxmiliane tenente  
 Iura, salus nulla est post reditura die.  
 Qui memor illius Geticum moliris in hostem  
 Arma, nec impensis bibliotheca minor.  
 Quæ propter laudes repetet bene grata vetustas,  
 Nec minor inceptis gloria semper erit.



Alterius indigens perpetua ope.

*Adamo Fumanno.*

ALTERIVS *semper vigili qui cogitur vti*  
*Consilio, & monitis, rebus nec prospicit vltro,*  
*Hunc similem pinnae dixit laudanda vetustus.*  
*Namque illa esuriens conchas distendit hiantes,*  
*Pisciculos pote sit, pr.edam & cumulare natantem:*  
*Verum ignara nihil sentit, nec claudit habendo*  
*Escas, ni moueat rostro cancellus acuto,*  
*Comprimat vt subito pr.edam communiter aptam.*  
*Optimus est proprius qui rebus providet ipse,*  
*Nec temnendus erit, si audit quos poscit amicos.*  
*Exosum cunctis fugias, qui spernit vtrumque.*

L 2

Fidei

## Fidei canum exemplum.



SIT quanta odori vis canis,  
 Et quæ fides erga suos  
 Heros, monere quos vides  
 Possunt mei canes duo,  
 Bombo cui nomen dedi,  
 Matri & Madel simillima.  
 Hi me sequuntur per mare,  
 Terras per, & cunctos locos.  
 Hos Gallia alumnos tulit,  
 Videre Romam nescij,  
 Νεάν τε καὶ χαλὴν πόλιν,

Et

*Et Teutonæ terræ procul  
Partem quæ habetur optima.  
Belgas peragrarunt simul,  
Ducentur & spero breui  
Dulcem in vocantem & patriam.  
Merentur hi famam canes.  
Sensus inesse cur neges  
His bestiis sequacibus?*

L 3

Precio-



Preciosum quod vtile.

*Ad Achillem Maphæum.*



M V L T A solent homines precio dignarier alto,  
 Rara, quod & longis aduehat vnda locis.  
 Vana superstitio, communi dignaque risu,  
 Hoc rarum cornu sed probat vtilitas.  
 Nam quibus est animus poclis miscere venena,  
 Omne malum præsens hæc medicina vetat.  
 Regum thesauros ornat, preciumque rependit:  
 Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

## Tirnavia: patriæ mex arma.



V R B S est Pannonicis fama inclita, libera regnis,  
 Tirnaviam vulgus nomine, reque vocat.  
 Bela etenim Regum ditissimus undique cinxit  
 Mœnibus, ac densam turribus excoluit.  
 Hæc me produxit, lucemque videre serenam,  
 Vitalesque haustus dulcis alumna dedit.  
 Huic rota pro insigni, celestis utrinque tuetur  
 Nuncius, & Christo præside tuta manet.  
 Utque nihil certum in nostris sine numine rebus,  
 Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.

L 4

Hactenus

*Haectenus hæc contra sæuiſſima fata Getarum,  
Fortiter hoſtiles ſe appoſuitque manus.  
Meſſibus, & diues Baccho, mercator abundat,  
Armis iure potens, clara Deûmque metu.  
Hæc ſalvæ longos tueatur Chriſtus in annos,  
Thurcicus hic furor & diminuat honor.*

Heroës







## Heroës diuini.



E S T Ducibus praesto Diuûm praesentia, cuius  
 Consilio, & nutu prosperiora gerunt.  
 Non ruit imprudens aduersos semper in hostes,  
 Sed cauet, occultis & manifesta notat.  
 Aeneas quoties vmbreis subducitur, inque  
 Proelia seruatur, dum sua fata sinunt?  
 Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem  
 Id facit Aeneam, at Iuppiter hostis erat.

L 5

Stu-

Studium & labor vincit.  
*Ioan. Baptista Pignæ Ferrar.*



**E**ST *vas* quod capitur, rite inuans auriculis suis.  
*Ansam* sed cupiunt solliciti prendere dextram  
 Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.  
*Leuam* sed pueri, desidiofi, ingenio ac pigri  
 Prenfant, atque senes qui fugiunt sæpe molestias.  
 Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.  
 Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus  
 Promptas, queisq̃ue velint adiiciunt seriò non leues.  
 Pertesi studiij, quos'ue labor durior opprimit,

*Ansam*

*Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.  
 Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus  
 Fortes utilitas quippe manet, dedecus & pigros.  
 Alphonfus meritò præcipuis te ornat honoribus,  
 Secretisque suis præposuit Pigna negotiis.  
 Sed tu Piëriam propterea ne abiicito lyram,  
 Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.*

Volu-



## Voluptatis triumphus.



**Q**VI currus trahitur ceu domitis equis,  
 Et quo grata voluptas sedet, & penes  
 Illam quas comites semper habet suas,  
 Naturam illius innuunt.

Est duplex etenim, suavis, & improba,  
 Monstrat leua manus commoda quæ vehat  
 Hæc, quæ dextra ferat cernis & obuiam.  
 Albo hæc, illa nigro est equo.

Leuam vina, venus, sepe etiam dolor,  
 Et facti comes est quem quoque pœnitet.

*Saltan.*

*Saltantem stimulo promouet, & puer*  
*Cæcus curat equum nigrum.*  
*Ad castæ socij sunt bona publica,*  
*Virtutes celebres, gloria, candidi*  
*Lenti auriga, & equi concomitans honor.*  
*Dotes appositæ habent.*  
*Quicunque sapias, delige dexteram,*  
*Ac leuam fugito, præmia sunt enim*  
*Æterna illius, ast huius ab omnibus*  
*Detestanda bono, & pio.*

Dulcia





Dulcia cum amaris.



EST *vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,*  
*In damnis aliquid semper inesse boni.*  
*Id quoque testatur series æterna globorum,*  
*Binos namq̃ue malos qui moderetur adest.*  
*Hanc quoque temperiem suavis̃sima Musica servat,*  
*Lenior ṽt voces condat vna graves.*  
*Ordo Planetarum quibus est, & cognita virtus,*  
*Hæc norunt, præsens atque figura monet.*

Planetæ

## Planetæ.

*Annis triginta Saturnus conficit Orbem.  
Iuppiter assequitur bisseis, Marsque duobus.  
Sol vno, tercentis quadraginta diebus  
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier istis.  
At vaga signiferum Luna omni mense pererrat.*

Tori



## Tori reuerentia.



TANTA fuit multis sacri reuerentia lecti,  
 Vt dicas nullo concubuisse toro.  
 Nam post somniferæ surgentes munia noctis,  
 Mane recens pressas obuolũere locos,  
 Indicio ne essent vestigia corporis, atque  
 Connubio reliquis maior adesset honos.  
 Candaules pereat forma deceptus amatæ  
 Coniugis, audet enim prostituisse Gygi.  
 Quantò nos, gerimus qui Christi nomina, castos  
 Atque verecundos conuenit esse magis?

Frontis



Frontis nulla fides.  
*Achilli Statio Lusitano.*



CVNCTIS *Deus* creauit  
 Quaecunque terra, & vndis,  
 Signum dedit, pateret  
 Natura singulorum vt.  
 Latratibus canis sic  
 Sua indicem dat iræ.  
 Taurus monet furorem  
 Quòd cornuis petendo  
 Ledat, venena caudis  
 Serpens gerit, timendus

M

Et

*Et scorpius canetur.  
Est nuda frons, sed index  
Mortalibus negatus,  
Ut nosse quis bonus sit  
Nequeas, tibi à malo que  
Dum tempus est cauere.  
Dextra tenet tabellam  
Rasam, notis nec ullis  
Insignem, amicus ut sit  
Qualis tuus, colis quem  
Tot sedulus per annos.  
Scribas mihi potes si,  
Num candidè, dolo ne  
Tecum egit, at recusas.*

Dege-



## Degeneres.



NIL habeo præter formam testudinis aptæ,  
 Atque sinu tueor fila canora meo.  
 Nulla mihi vox est, non chordæ, nullus honosque,  
 Muta sed æsimulor, credita dona tego.  
 Saltem aliqua ornasset miseram me voce Magister,  
 Ne rupta in flammæ turpiter abiicerer.  
 Degeneres qui sunt, modo auitaque stemmata iactant;  
 Vmbra maiorum nobilitate gerunt.  
 Nobilis ex virtute suos sectatur honores,  
 Et proprium factis quærit habere decus.  
 Annulus effigie insignis, vultuque paterno  
 Detrahitur digito non malè sciapiadis.

M 2

Tyrani:

## Tyrannus.



REGIA qui solus moderatur sceptrum Tyrannus,  
 Parendum est quidquid stulta libido iubet.  
 Ni facias cogit causam, dextramque minacem  
 Opponens, misera sustulit atque nece.  
 Ut leo rugitu crudeles iniicit ungues,  
 Sanguine tibi sic scæue Monarcha manus.  
 Utque vorax passim rapit-obuia quæque silurus,  
 Mitior haud diris Regibus est animus.  
 Cuncta premit nutu, subigit, simul astra requirit,  
 Latitæ causas corripit in gemitus.  
 Quod libet, usque licet, sua pro ratione voluntas:  
 Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina

*Diuina humanis non temere miscenda.*



*SCRIBUNT Deos, qui more hominum pios  
 Lugere, cœnas lautaq̃ue prandia  
 Sequi, timere quod doletq̃ue :  
 Nulla fides tribuenda fictis,  
 Vani poëtæ talia prædicant.  
 Deum seueris isti & honoribus  
 Priuant, Polis terrena miscent,  
 Pœna sed hos rapiet luenda.  
 Diuina præstat viribus infimis  
 Adiungier, nam conueniunt magis,  
 Rectè Plato cacum refutat  
 Ergo suum sapiens Homerum.*

M 3

Virtute

Virtute duce.

*Ad Barth. Marantham.*



NATURÆ cecos qui norunt soluere nodos,  
 Et causas querunt, cuncta notare solent.  
 Hi flammam dicunt accensum lumine fumum,  
 Res etiam expertis saepe probata viris.  
 Natos in stabulo, obscurisque parentibus ortos  
 Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.  
 Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget,  
 Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.



NON ego furaces nec apros insector & vrsos,  
 Applaudit nec hero blandula caussa suo :  
 Sub iuga sed mittor validus, traho & effeda collo,  
 Quæque leuant alios viribus vsque premor.  
 Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,  
 Miratur casus libera turba meos.  
 Quàm fueram charus dominæ, si paruulus essem,  
 Non mensa, lecto nec caruisse velim.  
 Sic multis vires, & opes nocuere superbæ:  
 Contentum modico & profuit esse statu.

M 4

Nusquam

*Ad Petrum Sambukij parentem suum.*

D V M rigidos artus elephas, dum membra quiete  
 Subleuat, assuetis nititur arboribus:  
 Quas ubi venator didicit, succidit ab imo,  
 Paulatim vt recubans belua mole ruat.  
 Tam leuiter capitur duri qui in prœlia Martis  
 Arma, viros, turrim, tergoꝛe vectat opes.  
 Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,  
 Sæpius & tutis decipiere locis.  
 Hippomenes pomis Schœneïda vicit amatam,  
 Sic Peliam natis Colchis acerba necat.  
 Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia nostra:  
 Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-



## Alchimiae vanitas.



PERPETVÒ sudat cur Carbonarius iste?  
 Dissociare igni vt mixta elementa queat.  
 Cur quod nusquam extat, fuit aut essentia quinta  
 Hanc pretio quærit, sollicitatque focus?  
 Hoc stolidum mandat pectus, nec sana voluntas,  
 Quid referet lucri? viuat vt inde stipe.  
 Quæ miseros hominum cepit dementia sensus,  
 Incerta vt certis sint redimenda bonis?  
 Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,  
 Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

M 5

Expe-

## Expediens impediō Bombyx.



D O N E C obæratum expedio, ditiesque labcre  
 Pendulus efficio, me impedit istud opus.  
 Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando  
 Commorior, sobolem semine linquo tamen.  
 Hæc ignara mali sequitur quoque fata suorum,  
 Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.  
 Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra  
 Delectant, vite parcere nemo potest.  
 Res nimium dura est multos seruire per annos,  
 Nec retulisse lucrum, se implicitumque mori.

Æqui-

## Æquitas.



PRINCIPIS officium scire est, iurisq̃ue periti,  
 Quid iubeant leges, conueniatq̃ue simul.  
 Lynceus est oculus iuris, sed prominet alter  
 Turbidus, vt rigidum temperet arbitrius.  
 Non nimis attentum Respublica, nõnue remissum  
 Exigit, in medio ius, venieq̃ue placent.  
 Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:  
 Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Discors



## Discors concordia.



QVAMVIS sit rerum dispar natura, minusque  
 Conueniant, subigit, iungit & arte modus.  
 Quæ mage diuersa inter se virtute resistunt  
 Antidotus quàm quæ theriacalis habet?  
 Hac tamen ars miscet, tandem & rediguntur in vnum,  
 Vnius vt nomen post medicina gerat.  
 Pestiferam illa arcet tabem, infectosque tuetur:  
 Excitat optato frigida membra tono.

Pro

Pro ignotis sumere laborem.

*Georgio Tanner.*



**R**EBVS pro minimis sua pericula  
 Stultum est suscipere, & consequi decus  
 Nullum pro dubiis nempe negotiis.  
 Graij cur Helenam precipites velint  
 Conductam in patriam quam tulit Ilium?  
 Paucis visa fuit, libera nec foret  
 Vllis cognita qui lustra terunt duo.  
 Pro picta poterunt nec sibi conscia  
 Annos tot leuiter sumere sponsula.

*At*

*At nos in grauibz quod superest breuis  
Ocij. non studio gloriole leuis  
Ponamus, patriæ rebus & asperis  
Totos ingenio, ritè laboribus  
Donemus : recinet posteritas bona  
Famam, sic modica & vita erit utilis.*

Anti-



Antiquitatis studium.  
*Ad G. Schirletum.*



OMNIA consumit tempus, longamque senectam  
 Quid videt artifices quod peperere manus?  
 Imperio fatum eripuit monumenta, vetustus  
 Ne quid duraret, conficeretque situs.  
 Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam  
 Ut vocet en monstrat marmora, Roma, tibi.  
 Effodiuntur opes irritamenta bonorum,  
 Nec poterit nummos vlla abolere dies.  
 Aerea testantur fuerint quibus aurea secla,  
 Multorumque monent quae tacere libri.

Ceden-

Cedendum, sed non adulandum.

*Ad Nicolaum Iſtuanſi. &c.*



FATALI, & grauibus premitur quando leo morbis,  
 Simia proiicitur, hæc medicina mali est.  
 Inuidia afflictoſ, ſclerata & mente Tyrannos,  
 Cur non ſic ludas, ſimiolaque leues?  
 Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,  
 Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.  
 Sed tamen hiſ vltra metam placuiſſe caueto  
 Peſtis adulator, morſque inimica fiet.  
 Aulus dum ſequeris ne te peruertat abuſus,  
 Sit tenuiſque licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola



Sola culpa præstanda.

*De Antiphonte poëta à Dionysio damirato.*

NULLIVS sceleris qui conscius esse putatur,  
 Cur fugiat mortem? funere maior erit.  
 Namque bonus culpam si præstitit, omnia soluit,  
 Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.  
 Labè igitur vacuus vates, quem seua tyrannis  
 Supplicio addixit, corripuit socios:  
 Qui faciem ut fontes velabant: Quid pudet huius,  
 Cras ne quis videat forte timetis, ait?  
 Prætereunt hora crudelia iussa tyranni,  
 Morte breui longam cur vereare diem?  
 Tantus amor veri, tantum sibi conscia virtus  
 Fidet, & oblitum non sinit esse sui.  
 Socratus en quantum se mors diffudit in ævum,  
 Solamenque mali noxia nulla grauens.

## Epitaphium Lotichij S.



QVIS situs hac urna? Vates, medicusque salubris  
 Lotichius, nomen cuius in orbe viget.  
 Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino  
 Posthabuit, poterat quos superare breui.  
 Qui fluvij cessant, quid olor, tristes'ue puella?  
 Quid circum lauri, quid medioque senex?  
 Gallia, Pierides, Germania, Tybridis undæ,  
 Hunc Phœbo & desles nate, siletque melos.  
 Arcus quid pluvius superest? Hoc fœdus amicum  
 Vesteque

*Vesteque res hominum versicolore notat,  
 Sollicitos iuuenis bello, Musisque labores  
 Hic peregrè, casus sustinuitque graues.  
 Post ubi sedatam patriam, mitesque sorores  
 Aonidum sensit, dat Medicina locum.  
 Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis  
 Continet, hunc meritò quod latuisse putes?  
 Occidit heu properè: at vitam monumenta coeuvam  
 Authori reddunt, posteritasque memor.  
 Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:  
 Dicque vale, iunget nos rediuiua cohors.*

N 2

Fides



In delectu copia.

Marco Laurino Brugenfi.



ASSIDET in viridi, tot piclo & floribus horto  
 Virgo puellares inter habenda deas.  
 Cumq̃ue nihil desit, dubitat textura corollam,  
 Delectus florum quippe moratur opus.  
 Huc illuc spectat, mens est ignara decenter  
 Quæ inferat, aut demat, misceat apta loco.  
 Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri  
 Pondera, ni videas quæis trivisse licet?  
 Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,  
 Sumere dum metuunt, inque inhonora locant?



AEDIBVS *his* valvæ geminæ, quarum altera cultas  
Immittit partes, donaque portat hero.  
Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem,  
Clanditur illa inopi, muneribusque patet.  
*Hæc* procerum clausus Musis nunc repperis ædes,  
Et sensus Domini porta bivalua gerit.  
Desine mirari, cur secula nostra poëtas  
Tam raros habeant, nil dat avara manus.  
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones  
Existant, grandi bella tubaque canent.  
Exulat ingratum carmen, facundia passim  
Temnitur, & cultis artibus aula caret.  
Potiores bibuli nunc prima sedilia, honores,  
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

## Fictus amicus.



C V R mihi blandiris vulpina veste sodalis?  
 Quid toties priscam fingis amicitiam?  
 Odisti dudum, nil credo, dextera fallit,  
 Et didicit caudam flectere leua manus.  
 In syluis æquè non latro terret opacis,  
 Quàm simulata fides, subdola & insidie.  
 Qui me persequitur, vulgoque minatur in armis,  
 Munio me contrà, cingor & ense latus.  
 Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,  
 Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempe-

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

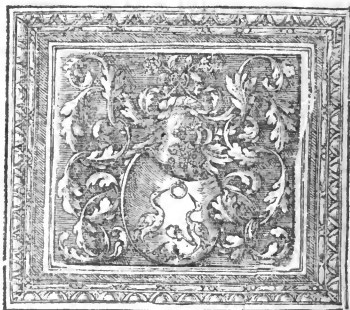


DV M tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,  
 Teque operi gnauus nocte, dieque para.  
 Quod semel elapsum est, nunquam renocatur in ortus,  
 Tempus, id exigimus more fluentis aquæ.  
 Ni tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:  
 Ni studeas iuuenis, pauca senecta feret.  
 Ostrea sic noctu pascuntur, pingua Phœbe  
 Et fiunt plena, temporibusque cauent.  
 Nudus ara, fere nudus, hyems ignaua colono,  
 Formicisque minus dedecus est sapere.

N 4

In

In labore fructus.



V T Palamedis aues lapis, & concordia iungit,  
 Excubis dignum rostraque munus habent.  
 Hoc gentilicij Sambuco schema dedere,  
 Aeternum vt studiis proscrat Orbe decus.  
 Est bicolor supra rosa flore decentior omni,  
 Afflet vt ornatam suauior aura domum.  
 Et vigili, & forti cedit victoria laudem,  
 Quae placidis semper meritis aequa venit.

Amicitia



## Amicitia sordida.

*Ad Octavianum Ferrarium Mediolanensem.*



*S* i speculo desit plumbum, quo reddere formas  
 Et splendore solet cuncta referre suo:  
*Q*uid vacuum inspexisse iuuat, labor omnis inanis,  
 Dum penetrant radij, nullaque imago datur.  
*H*aud secus est quoddam genus ad lucrosa paratum,  
 Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.  
*A*ccipiunt quicquid donas, vestigia nusquam  
 Cernas, officium queis meminisse velint.  
*D*ebet amicitia iuncti par esse voluntas,  
 Huius imago tua est, ni sit inanis amor.  
*H*oc quis te melius noxat, testatur amicis  
 Ferrari, qui me diligis usque memor?

N 5

Simile

Simile à simili non læditur.



EST quibus in furias animus, dentesque paratus,  
 Morsibus haud inter se appetiere canes.  
 Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,  
 Aut anni cogunt, ut superare queant.  
 Piratae raro sese, praedoque latrones  
 Offendit, metuunt conditione pari.  
 Crescit at in duris virtus, maiora meretur,  
 Abstinet à victis, inque superba ruit.

Sors

## Sors ingeniosa.



SÆVA Magis quantum peperit discordia regnum,  
 Venit in alterius sed leniore manus.  
 At nisi consensus firmasset sortis honores,  
 Et dolus, hinnitus nil potuisset equi.  
 Seditio in dubium reuocasset sceptræ Darij,  
 Atque trucidasset milia multa furor.  
 Sit velata oculos præceps fortuna, rotaque  
 Stet licet, in cunctis ingeniosa valent.

Cælum

Calum, non animum mutant.



NON iter, aut cælum mores formare benignos,  
 Sed natura solet, quæ moderata iuber,  
 Multi quos mitis naturæ finxerat ordo  
 Externis vitiant, se maculantque locis,  
 Quodque nemus Tygres prohibet, saltusque leones,  
 Post feritas maior quam fuit ante, venit.  
 Laus est tot populos, mores, vidisse tot vrbes,  
 Sed quis amat quam te cura paterna magis?  
 Erudiet quis te, primis quam qui educat annis,  
 Ut senij fias dulce prementis onus?

Nihil

Nihil negligendum.

*Ad Ioan. Lifthium Secretarium Caesar.*



IMPULSAM ventis, & forti remige nauem  
 Quis remoram dicat posse tenere mari?  
 In minimis etiam vis est, mora quolibet ingens,  
 Ni videas, præter spem remoratur opus.  
 Quæ ausa est Actiacam subito tardare carinam  
 Et prohibet cursus, parua echencis erat,  
 Nil igitur spernat, cui magna negotia cure,  
 Qualia pisciculus semipedalis agit?

Intestinæ

## Intestinæ simultates.



QVÆ vires, regioque suis affligitur armis,  
 In partesque trahit lis inimica domum:  
 Paulatim absumit mala mens, discorsque voluntas,  
 Eque sinu existunt flamma, facesque simul.  
 Quippe ignes tectis immissi incendia præbent,  
 Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.  
 Omnia conflagrant, nemo est qui tecta madore  
 Occupet, exustis qui que ministret aquas.  
 Ignem igni, aut oleum potius dissensio iungit,  
 Acris ut foueat pabula, cuncta ruant.  
 Pace frui qui vult florenti, seque, suosque:

*Amoneas*

*Amoveat propriis iurgia dira focis.  
Nulla adeo perimunt quàm quæ se mæsta venena  
Mutuo confodiunt, dixit Aristoteles.  
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte  
Lethiferum vt pellat prompta salina malum.*



## Periculum auctori nocens.



C E P E R A T exiguum nuper pirata phaselum,  
 Et seruos quotquot prenderat esse iubet,  
 Sed leue concessit stolido victoria lucrum,  
 Prædaque piscator fit, dominusque minor.  
 Nam dum capturam solitas vectabat ad oras,  
 Acolus aduersis vela repellit aquis.  
 Titaniumque furor victos ad littus amicum  
 Sistit, heri collo ut vincla soluta ferant.  
 Mobilitas quanta est sortis, præceptisque volucrum,  
 Quàm subito auctori damna parata nocent.





## Pœna sequens.



QVI furto abstulerat non paruo pondere carnes,  
 Coniicit in saccum, collo onus inde leuans.  
 Dumque fuga celat facinus, diuertit ad ades  
 Hospitis, & vacuat pocula larga siti.  
 Corripitur somno defessus, donec inertem  
 Strangulat appensum, sponteque punit onus.

O

Leui-



## Leuitas secura.



FLUCTIBVS immensis parua est iactata tabella,  
 Sed leuitas tuto littore sistit onus.  
 Altera difficili premitur dum pondere, cedens  
 Nil vndis, fundum mox subitura petit.  
 Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,  
 Noxia declinat, dum levis aura agit.  
 Sed quos relligio constans, moresque probati  
 Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

De-

## Defensio publica.



CUM subeunt leges, terrisque Astra relictis  
 Euolat, an solis legibus ultor aget?  
 Vindicibus num fas armis occurrere dextra;  
 Quae capiti intentat dira pericla tuo?  
 Indice me quando potior sententia, visque  
 Armorum est, subito publica tu arma cape.  
 Ridiculus fueris si litera vertat in hostem,  
 Codiceque armatum persequere reum.  
 Et licet, & semper licuit defendere nostras:  
 Rite magistratus vindicat, ultor adest:

O 2

No-

## Noctuæ cur Platano abigantur:

*Natali de Comitibus.*

E S T pietas erga natos, σοφὴ τὴ ἀγαθότης,  
 Casibus aduersis prouidet vndique amor.  
 Hæc, quoniam insidiæ nocturnæ sepe diurnis  
 Sunt magis obscuræ, peruigilare solet:  
 Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,  
 Mox folijs Platani territa, & acta fugit.  
 Sed cur hanc tantùm fugiat si noctua, quæris,  
 Occultam præter, causâ subesse potest.

*Est*

*Est sterilis, quare semper contraria nocti,  
 Proli nocte operam quippe subinde damus.  
 Vel quia nox studijs tribui melioribus aptè  
 Debet, quò vilitas digna sequatur opus.  
 Noctua cornicis pœnam, lumenq̃ue veretur;  
 Dum media illius surripit oua die.*

O 3

Ouz



Οὐκ ἔστι μίσος ματος γῆρας.

*Ad Petrum Ramum.*



CÆLICOLVM *Aeneas* regi dum in littore mactat  
*Taurum*, aras viridi fronde operitque Deo.  
 Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,  
 Emittunt guttas sanguinis, omen habent.  
 Thræicij regis facinus, Polydore, sepulchrum,  
 Omnes quod latuit, detegiturque tuum.  
 Quod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus  
 Id reticent: tandem quin patefiat opus?

*Si taceant cuncti, lapides, sylvaëque loquuntur :  
En cadem in pœnas virga cruore vocat.  
Hospitium Macareus violarat cæde sacerdos,  
Pœna sed in natos mox recidiua fuit.  
Ob scelus inuisi, quos versat praua voluntas,  
Et toties mutat, quid probitatis habent?  
Horrenda insequitur furiarum & conscia pœna,  
Coccyi æternum perluct vnda leues.  
Non iure, aut lingua cedit Minois acumen,  
Ante precor lapsis mens tamen vt redeat.*

O 4

Prin-



## Principum negligentia.



QUID Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,  
 Errat balantum grex, sequiturque ducem.  
 Cecus at est custos, cui vino lumen ademptum,  
 Solaturque nouum fistula rauca malum.  
 Nonne hæc conueniunt nostri quæis credita cura est,  
 Princeps, seu pastor sit ratione carens?  
 Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,  
 Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.  
 Heu cuncta in peius labuntur fata suprema  
 Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Quis



*Quisque suo sensu regitur, conscendit Olympum,  
Nec monstrant gressus qui voluere duces.  
Vnum Cyclopes oculum, sed fronte gerebant,  
Aëre quò in medio fulgura prospicerent,  
Ac superùm vates quæ essent ventura monerent,  
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?*

O 5

Cura



## Cura publica.

Petro Victorio.



OBSCURAS penetro nubes, venatibus inſto  
 Falco, ſed ærium non premit vlla ſitis.  
 Non ego declino, cumulatꝫue volatus honores,  
 Aucupio mens eſt dedita tota ſuo.  
 Contulit hoc natura diu, vt ſeruire per auras,  
 Et præda dominos exhilarare queam.  
 Nulla fames perdit mentem, iuga ſumma pererro;  
 Nec mora, crede, orbis ſi peragrandus erit.

Hoc

*Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:  
 In medium vt, sibi quàm, consuluisse velint.  
 Tadia perpetuò superas, victoria nunquam,  
 Quam peperit studium, est interitura tibi.  
 Restituis veteres, ac donas luce sepultos,  
 Hoc præstare vtinam te monitore queam.  
 Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar;  
 Vmbram, si potero, consequar vsque tuam.*

Ordo.



## Ordo.



EST via quæ potus, atque escas ducit in aluum,  
 Est quoque quæ vitam suppetit aura leuem:  
 Hos natura sagax discreuit riè canales,  
 Ut certas seruet quilibet ordo vices.  
 Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,  
 Exoritur tuſſis, seu quæque damna mouet.  
 Ordine nil melius, nocuit confusio turbæ,  
 Constare & numeris dixerat omne opôës.

Ius

Ius &amp; Philosophia.

*Ad Aon. Palearium.*

SERGIUS implicitas vicio, & servire coactas  
 Aedes vendiderat, quis cum Gratius ultro  
 Reddere venales statuisset, subicet eidem  
 Seruitium, prior id quod norat herus, pretiumque  
 Testaretur onus, sed fraudibus euocat emptor  
 Auratam, & coram tractari iudice litem  
 Exposcit, vicium siluit quod venditor illi:

Sed

*Sed quid opus fuerat domino, authorique subinde  
 Significare malum expresse, qui conscius esset?  
 Prôin Sophiam, rectorum & fundamenta professi  
 Mentem, animumq; vident, agier bene & inter amicos  
 Præcipiunt, ius sed linguam factumque recensent.  
 Nititur externis potius, nec paruula lucrum  
 Fraus dirimit, certis lites claudantur ut annis.  
 Est sapiens igitur qui res intelligit altas,  
 Et sibi quæ constant semper non obuia quæque:  
 Consilium prudens variat sic rebus agendis,  
 Et tractat sese multò re sinferiores.*

Vir-



Virtutem honor sequitur.

*Ad amplifs. Anthonium Verancium Episcopũ Agriensem.*



MARCELLVS duo templa struit, virtutis, honorum.  
 Hoc sed non patefit nisi præstes inclytus ausis,  
 Vnica nam porta immittit, nec peruia cuius.  
 Præposuit templum virtutis, limina tanquam  
 Alterius, quisnam leuiter tot præmia laudis  
 Consequitur, multum ni sudet, & algeat heros?  
 Ardua virtutis primùm ergo semita, victa  
 Molliter in suauis demum deducit honores.  
 Horum sint memores, famam qui sortè perennem  
 Exoptant, solidis seseque laboribus orrent.

E fisco

E fisco ne viscum.



THESAUVROS habeant reges, mille arua supersint;  
 Ut prohibere queant vlm, viciūq̃ue simul.  
 Exornent iustos, sua præmia quisque reportet,  
 Legibus ac vigeant sceptrā secunda suis.  
 Sed fiscum cumulare nefas, nisi iure bonorum,  
 Quamq̃ue premas siccam proijce spongiolam.  
 Causa mali desit, Princeps procul absit auarus,  
 In viscum ne abeat fiscus auariciæ.  
 Neu viciet mûltis stomachum, crudis nec alatur,  
 Postremò sitiens ne exoriatur hydrops.

De-





CVR nobis emimus, turba sumus stultitia levis,  
 Pulchras qui redament, contagio moxque pecuniam  
 Tantam conferimus, compedibus nos uti vinciant?  
 Cur non consilio, ac arbitrio vivimus ut libet,  
 Hæremus domini, non socij, iudicio domi.  
 Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi  
 Sese perugilem cum clypeo, & castra sequi docet.  
 At nostra est ratio durior hac, conditio & minor,  
 Nam præstat gladio vim pepulisse, haud superarier:  
 Hæc posset merito fœmineum verba genus loqui:  
 Autor connubij, sollicitè qui instituit, Deus  
 Ni mandasset; eat fœmineus sub iuga coniugis  
 Cœtus, subijciat se capiti & membra velut suo.

P

Copscius

## Conscius ipse sibi.



Q V E M regium vexat malum,  
 Et bilis occupavit externam cutim,  
 Citrinus vt totus fiet.  
 Oculos color suffundit idem, & impedit;  
 Vt quicquid aspicias, tibi  
 Videatur omne auri colorem habere, nec  
 Proprijs referre rem notis,  
 Vt fallier queas, amicus ni monet.

Idem



*Idem accidit vitris, color  
Cum tinxit, hæc simile nam habent in omnibus  
Quæ cernis & cognoueris.  
Nec secus iniquum qui gerunt animum, malè  
De alijs, sinistrè & iudicant.  
Quod sunt malorum conscj, primi & duces.  
Sic arguunt sese mali.  
Quem lupus rapiens remulcet caudulam.*

P 2

EPI-



EPITAPHIVM GENEROSI  
 adolescentis Georgij Bonæ Transyluani,  
 & tanquam fratris, qui obiit M. D. LIX.  
 ætatis suæ xx. v i. Septemb.



Ὡς ἂν ἀπάσῃ ἀρετῇ παῖδας λιποκόσμος ὁ Βῶνα,  
 Θαῦμα χριστογενῶν τῶν φίλος ἔσκε Θεῶν.  
 Ἡ ῥπασε τῶν πανδαυάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος  
 Αὐτῆς ἐπ' αἰθρον, καὶ ξικτότητον ὄναρ.  
 Ὅν φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν παῖσιν ὁδύρεται δικος,  
 Ἡ γητὴς κήπτου φεῦξεν ὁδ' αἰθερίου.

Τὴν

Τὴν σοφίαν μεγάλην, παρὰ πίδα, καὶ τὰς μελεδῶνας  
 Ἡμῖν λυσιπτόνῳ θυμῷ ἐν ἡσυχίᾳ.  
 Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθός, τῷ κρείσσον' ὀπηδεῖ,  
 Αἰνῶν σπυρίδρος νέκταρ, καὶ μὲν βροσῖα.  
 Νείοι δ' ἔτι πρὸς τὸν ἀδωροδόκητον ἀκέραιον  
 Πεσοδέκῃ κριτὴν, τῷ παλῶν ὅσ' ἀνέφθι.

*De eodem.*

*Hoc spes in tumulo patriæ iuuenilibus annis  
 Conditur, æternum sed valitura fides.  
 Hac pietas, Musa, virtus, & candor amicus  
 Mole subest, Christi dum mora cuncta regit.  
 O quantum cripuit misero mors improba Regna  
 Et decus, & famam, quæque dolenda tulit.  
 Sed tamen optata superest, semperque vigebit  
 Illi propitius quam dedit arce Deus.  
 Cumque tuba exiit rediuiuos, ante tribunal  
 Hostes qui certo iudice vincet, erit.  
 Sic fit mens propior cælo, quò longius imis  
 Tempore secedit, perpetiturque nihil.  
 Hæc posuit charo Præsul monimenta nepoti  
 Strigonius, fletu prosequiturque locum.*

*Iacobus Maniquet.*

*RAPTUS es ante diem in cælum Bona, ne bona terris  
 Vlla superstaret virtus, nèue amplius ullam  
 Pannonia infelix spem libertatis haberet.*

Fides non apparentium.

*Ad Michaëlem Brutum.*



N I T I T V R inuisis certò fiducia rebus,  
 Alto flexiuagus piscis ut amne latet.  
 Est tenebrosum iter, angustumque ad templa Deorum:  
 Apparent minimum sunt manifesta tamen.  
 Sic nos qui in calum Christus renocauit ab orco  
 Credere promissis, tutaque verba iubent.  
 His te committas, nec aget te deuius error,  
 Quam mora securos fallere, quisue potest?

ER-

## ERRATA SIC CORRIGITO.

Pagina 32. Linea 7. linque 41.9. Fordius his 51.2. en insidijs  
 81.5. genitali his 91.8. Belli pertæsus nummosas 98.1. miretur  
 107.5. quum 118.5. tetra nam 126. (*in princip.*) Tipaw (*adde*) ad  
 Cardanum 134.1. connisa 143.18. Pentameter pro Iambico ad-  
 iectus. 150.14. moram 168.2. se opposuitque 179. (*in princip.*)  
 Degencres (*adde*) Theca loquitur 180.4. sustulit vsque (*ibidem*)  
 12. tales pallidus 183.2. blandula cauda



## MAGNIFICO DOMINO

IOANNI GROLIOERO THESAURA-

RIO REGIO LVETIÆ,

S.



Cio quanti me facias, quo animo semel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquijs, & omnis antiquitatis delectationibus bienniū ferè, licet alijs quoque studijs, ac negocijs occupatissimum esse me paternè volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixè, ac singularis nomine tibi omnia debeo: sed imprimis, si quæ ex meis scriptis aliquando tam graui, tamque illustri viro digna posset existere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac simul animo posita est, nulla vt ex commendatione illi quicquam addi queat, in tuo ære me futurum semper hisce æreis aliquot nummis testari volui. Per hoc verò biennium scias me multis modis bibliothecam auxisse ornasseque meam, atque nummos, quos tantopere extollebas, maximè raris cumulasse, vt vel summis Cardinalibus admirabiles Romæ fuerint, & per Italiam Principibus: doque operam, ne meæ conditionis, satis angustæ, liberalis tamen, atque illius studiosæ vetustatis, quisquam me superet. Vale, dominoque Henrico Memmio, si graue non est, à me salutem.

Gandaui, I I I. Non. Ianuarij. M. D. LXIIII.



















QVATVOR ANNI TEMPORA,  
IN NVMMO REGIO MAXIMI  
PRECII IN FONTENOBILI.



EXCVDEBAT CHRISTOPHORVS PLAN-  
TINVS ANTVERPIAE, VIII. CAL.  
SEPT. ANNO M. D. LXIV.







